

ЗМІСТ	
Бабаєва О.П. Облік надзвичайної діяльності як фактор покращення інформаційного забезпечення аграрних підприємств	3
Біла А.С. Оптимізація форм бухгалтерського обліку поточних зобов'язань	5
Біляченко М.В. Організація внутрішньогосподарського контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованост	7
Брит І.В. Методичні основи аналізу результативності фінансово-господарської діяльності	9
Гавенко Т.Ю. Шляхи вдосконалення фінансової звітності в Україні	11
Гаран Ю.С. Облікова політика та її використання в управлінні підприємством	12
Горбачова А.В. Удосконалення обліково-інформаційного забезпечення використання основних засобів сільськогосподарських підприємств	14
Гудз К.В. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та його вплив на облікову політику підприємства	16
Данелюк К.М. Проблемні аспекти обліку і аналізу витрат на оплату праці на аграрних підприємствах	18
Джемеріс В.І. Напрями удосконалення бухгалтерського обліку і аудиту виробничих запасів аграрних підприємств в сучасних умовах господарювання	20
Каневська М.Г. Удосконалення порядку регулювання податкових зобов'язань і податкових боргів	22
Котеньов В.І. Грошові кошти та їх еквіваленти в бюджетному обліку	24
Марканич В.Г. Забезпечення внутрішнього контролю розрахунків по виплатах працівникам	26
Мульська І.А. Актуальні проблеми обліку поточних біологічних активів у фермерських господарствах	28
Нагібіна Є.В. Удосконалення обліку і аудиту товарно-матеріальних цінностей сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах господарювання	30
Нартова А.В. Перспективи розвитку обліку розрахунків за виплатами працівникам	32
Попова А.А. Проблеми податкового і бухгалтерського обліку основних засобів	34
Пригарова А.О. Теоретичні проблеми обліку виробничих запасів	36
Стадник Н.С. Шляхи вдосконалення методики складання форм фінансової звітності	38
Сіненко В.В. Удосконалення методики оцінки якості інвентаризацій	40
Суліменко В.П. Удосконалення методики складання фінансової звітності підприємства	45

Суліменко К.О. Удосконалення методів обліку витрат в рослинництві	47
Тараненко Н.Г. Системний підхід в організації розрахунків на підприємствах	49
Тимошенко М.С. Сучасні аспекти формування облікової політики сільськогосподарських підприємств	51
Ткач Ю.М. Удосконалення збутової діяльності	53
Ткаченко Г.С. Перспективи використання програмного комплексу «medoc» в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками в сільськогосподарських підприємствах	55
Філоніч О.В. Актуальні проблеми оподаткування сільськогосподарських товаровиробників	57
Халкін А.С. Розвиток розрахунків як форми реалізації відносин обміну діяльності	59
Чепурна І.В. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю як факторами фінансової стійкості підприємства	61
Шавалда О.С. Особливості обліку фінансових результатів діяльності в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем	63
Швець Н.В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління діяльністю підприємства	66
Яровой О.О. Організація обліку і аудиту грошових коштів аграрних підприємств та шляхи їх удосконалення	68

ОБЛІК НАДЗВИЧАЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОР ПОКРАЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бабаєва О.П. - магістрант
Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник С.В.

У сучасних умовах господарювання облік надзвичайної діяльності внаслідок неопрацьованості його методології та методики не виконує своєї інформаційної функції, що вимагає саме оперативного вирішення даної проблеми. Відсутність такої інформації унеможлиблює прийняття ефективних управлінських рішень, вчасне реагування на надзвичайні події, проведення якісного аналізу та забезпечення відповідного контролю.

Зміст надзвичайних доходів і витрат не розкривається достатньо і у чинних документах, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку і звітності в Україні, у зв'язку з чим виникають проблеми, пов'язані з їх обліком, відображенням у звітності і аудитом.

Надзвичайні ситуації для аграрних підприємств явище, нажаль, звичне. Така ситуація вимагає ефективних рішень на запобігання таким подіям, ліквідацію їх наслідків, а це неможливо вирішити без належної інформативної бази, яка дозволить вчасно та оперативно зреагувати на ризики надзвичайних подій, мінімізувати витрати і в деякій мірі унеможливити повтору окремих надзвичайних подій в подальшому і т. ін.

Найбільш часто в сільськогосподарських підприємствах виникають надзвичайні доходи і втрати від вимерзання посівів, граду, зливи, урагану, повені, пожежі, інфекційних захворювань худоби. Відшкодування збитків, завданих названими подіями стихійного лиха, і самі збитки обліковуватимуться відповідно на субрахунках 751 "Відшкодування збитків від надзвичайних подій" і 991 "Втрати від стихійного лиха". Витрати від надзвичайних подій — це втрати за наслідками стихійних лих, пожеж, катастроф та аварій. Також до них відносяться прямі втрати (наприклад, матеріальні), витрати, пов'язані з ліквідацією наслідків цих подій (відшкодування, заробітна плата працівників, зайнятих на відновлювальних роботах, вартість використаної сировини та матеріалів тощо). Тобто внаслідок здійснення надзвичайних подій виникають надзвичайні витрати – витрати, понесені підприємством в результаті господарської операції, що не мають регулярного характеру і над якими підприємство не має повного контролю, а також надзвичайні доходи – це доходи, які одержані за операцією, що не відноситься до звичайної.

Отже, згідно чинного законодавства до надзвичайних доходів і витрат відносять лише ті, що виникають в результаті обставин природного чи техногенного характеру. Джерелом такої інформації має виступати облікова система, яка на сьогоднішній час в цілому зосереджена на інформування зовнішніх користувачів, а не внутрішніх, що призводить до необізнаності керівництва щодо ризиків і перспектив підприємства. Крім

того, щодо надзвичайної діяльності – вона відсутня і для зовнішніх користувачів.

Обов'язковою підставою для відображення в бухгалтерському обліку перебігу надзвичайної події є належним чином оформлені документи, які б засвідчували факт та дату настання такої події.

Відповідні акти видають органи пожежного нагляду, служби органів міністерства надзвичайних ситуацій, санітарно-епідеміологічні служби та інші. У випадку, якщо на підприємстві надзвичайна подія ще не відбулася, але існує загроза її виникнення, документальним підтвердженням можливого настання надзвичайної події є довідки, видані відповідними експертними комісіями, що підтверджують загрозу перебігу тої чи іншої події і дають можливість визначати витрати на запобігання такої події як надзвичайні.

У процесі проведення інвентаризації з'ясовують, які активи втрачено підприємством, ступінь пошкодження активів та можливість їх подальшого використання, визначаються активи, які повністю зіпсовані і не підлягають експлуатації, складаються відповідні інвентаризаційні описи. Експертною комісією затверджується акт, де фіксується причина пошкодження та знищення майна підприємства, а також визначається розмір понесених підприємством матеріальних збитків в результаті надзвичайної події.

Частково зіпсовані активи підлягають ремонту (вартість якого визначає інвентаризаційна комісія), а знищені активи - повному списанню з балансу. Документи надані службами органів Міністерства з надзвичайних ситуацій виступають підтвердженням того, що мала місце надзвичайна подія і дають можливість провести списання активів як результат перебігу надзвичайної події.

Під час складання Звіту про фінансові результати в статтях «Надзвичайні доходи» і «Надзвичайні витрати» відображають відповідно: неоплачені збитки від надзвичайних подій, включаючи витрати на запобігання виникнення втрат від стихійного лиха і техногенних аварій, визначених за вирахуванням страхового відшкодування і покриття втрат від надзвичайних ситуацій за рахунок інших джерел; доходи або збитки від інших подій і операцій, які відповідають визначенню надзвичайних подій згідно з П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати». Зміст і вартісну оцінку витрат від надзвичайних подій окремо розкривають в Примітках до річної фінансової звітності.

Посилити інформативність синтетичного обліку значною мірою може система управлінського обліку аграрних підприємств. Такого роду завдання може бути вирішеним шляхом стандартизації управлінського обліку з чітко прописаними методикам, що дасть можливість вчасно забезпечити результативні управлінські рішення, мінімізувати витрати як окремих аграрних підприємств, так і галузі в цілому.

ОПТИМІЗАЦІЯ ФОРМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Біла А.С. - магістрантка
Науковий керівник - д.е.н., професор Мохненко А.С.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємство самостійно обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних засад, встановлених цим Законом, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних. Застосування найбільш ефективної форми бухгалтерського обліку, його технічної оснащеності є однією з важливих передумов раціональної організації обліку. Використання оптимізованої системи аналітичного обліку забезпечує формування різномірної бухгалтерської інформації, що послідовно узагальнюється, накопичується і поєднується в інтегрованих облікових реєстрах (картки – відомості – журнал – зведена відомість). Використання вищенаведених аналітичних реєстрів значно полегшується при використанні автоматизованої форми обліку, схема якої зображена на рис. 1.

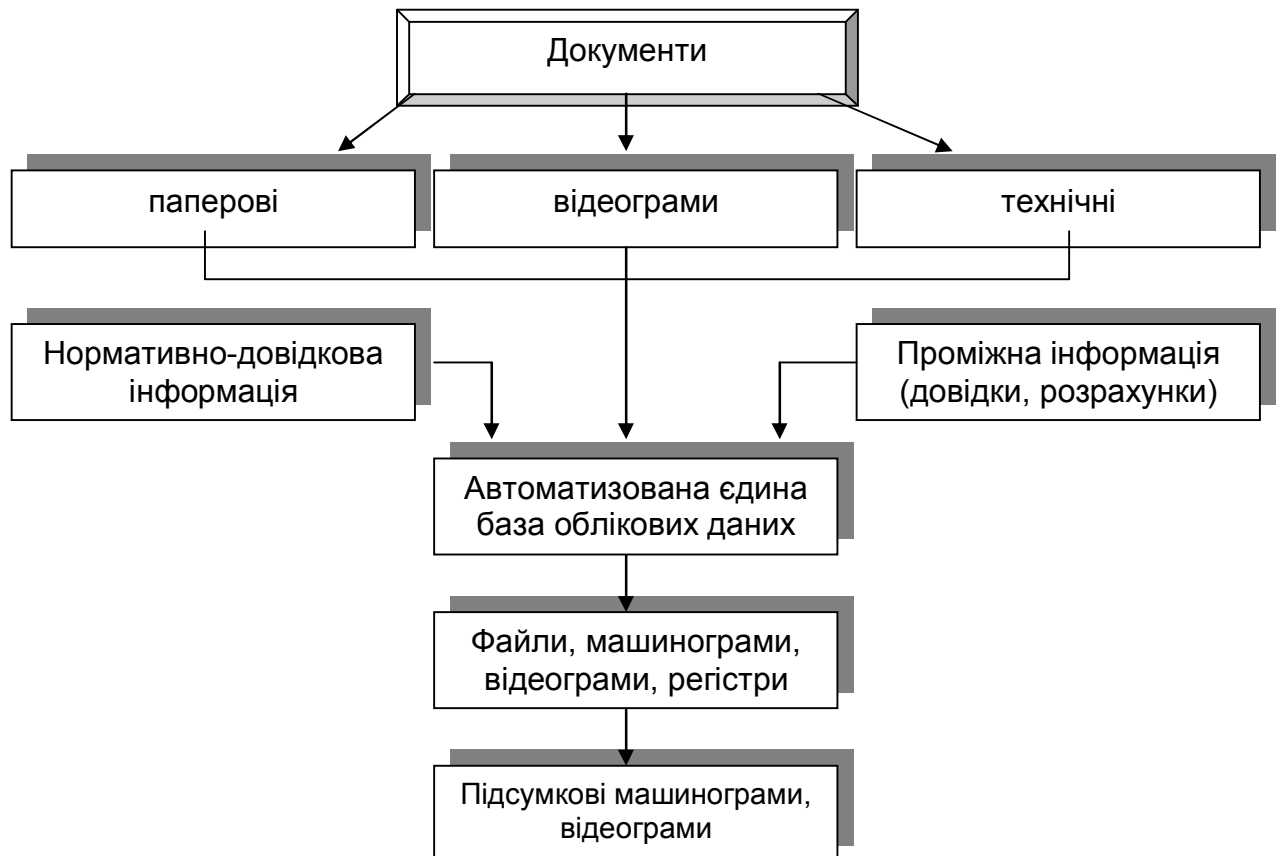

Рис. 1. Схема автоматизованої форми обліку

На сучасному світовому ринку програмних забезпечень лідерами цих видів програмних продуктів є: e byEpicor, SAP R/3, ACCPAC ExecutiveSeries, ACCPAC AdvantageEnterpriseEdition, OpenSystemsTraverse SQL, SysproImpactEncore. Основні переваги цих програм зазначені у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги програмних продуктів з ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань

Назва програмного продукту	Основні переваги в частині обліку поточних зобов'язань
e byEpicor	У цього комплексу для середнього ринку сильна система CRM і гарні можливості роботи в індустріальному секторі. Має модуль кредиторської заборгованості, який стежить за платіжною історією
SAP R/3	Має модуль «Кредиторські рахунки» з функцією аналізу історичної інформації
ACCPAC ExecutiveSeries	У модулі кредиторської заборгованості передбачено: раціоналізація платежів з різними даними за замовчуванням, підтримка періодичних платіжних доручень, автоматична перевірка дублів рахунків-фактур, підтримка електронних платежів, стандартна звітність.
ACCPAC AdvantageEnterpriseEdition	Модуль кредиторської заборгованості стежить за платіжною історією, статусом рахунка-фактури і національних рахунків, містить новий продукт CRM під Інтернет
OpenSystemsTraverse SQL	З пакетом поставляються модуль кредиторської заборгованості з функцією аналізу історичної інформації
SysproImpactEncore	Містить модуль кредиторської заборгованості, у якому обробка декількох сховищ не представляє складності, і є добре пророблений доступ до інформації в різному представленні

На сучасному українському ринку комп'ютерних програм більше знайомі інші програмні продукти, такі як 1С, БЕСТ, ІНФО-бухгалтер (на підставі проводок або реєстрів), Парус, Галактика (багатоконтурні корпоративні інформаційні системи), які хоча й відрізняються виконанням, способами настройки, інтерфейсом, але побудовані за однією моделлю. Суть цієї моделі – уніфікація даних та їх подання в системі подвійного запису, ускладнена і доповнена спеціальними функціями, які необхідні для відображення специфіки операцій за різними ділянками обліку.

Перспективним напрямом у створенні комп'ютерних систем бухгалтерського обліку є використання мережевих комп'ютерних систем. Побудова комп'ютерного робочого місця бухгалтерів на базі комп'ютерної сітки замість персональних дозволить підприємству заощадити значні кошти на обладнанні кожного робочого місця.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ТА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Біляченко М.В.- магістрантка
Науковий керівник-к.е.н., доцент Шепель І.В.

Господарська діяльність підприємства неможлива без застосування контролю, тобто без систематичного спостереження і перевірки фактів господарського життя. В умовах формування і становлення нових соціально-економічних відносин з урахуванням існуючих організаційно-правових форм підприємницької діяльності виникають завдання створення ефективного внутрішньогосподарського контролю та вдосконалення його структури, тому питання його організації є актуальними. Для встановлення методики внутрішнього контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості визначимо мету і завдання такого контролю (рис. 1).

Внутрішній контроль операцій з грошовими активами і дебіторської заборгованості

МЕТА

Встановлення достовірності даних щодо наявності та руху грошових активів, повноти і своєчасності відображення інформації в зведених документах та облікових регістрах, правильності ведення обліку грошових активів і дебіторської заборгованості відповідно до прийнятої облікової політики, достовірності відображення залишків у звітності господарюючого суб'єкта

ЗАВДАННЯ

- перевірка стану збереження готівки в касі;
- вивчення законності і доцільності проведення операцій з грошовими активами, їх своєчасності і повноти оприбуткування;
- перевірка законності відкриття підприємством рахунків у банку, своєчасності одержання і обробки виписок банку по всіх відкритих рахунках; стану грошових коштів на рахунках на день проведення аудиту за даними виписок банку і за балансом підприємства;
- перевірка наявності договорів та їх реєстрації у відповідних журналах;
- вивчення законності операцій з дебіторською заборгованістю та реальності і правомірності її визнання, оцінки, відображення;
- перевірка правильності документального оформлення операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості і відображення цих операцій в обліку і звітності;
- перевірка правильності створення резерву сумнівних боргів: доцільності обраного методу створення, правильності розрахунку коефіцієнта сумнівності;
- вивчення порядку і джерел списання безнадійної заборгованості;
- оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку коштів, розрахунків та інших активів на підприємстві, яке перевіряється, якості відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку, облікових регістрах та звітності;
- перевірка дотримання підприємством податкового законодавства по операціях, пов'язаних із рухом грошових активів, розрахунками з різними дебіторами

Рис. 1. Мета і завдання контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості

Методику внутрішнього контролю операцій з грошовими активами та дебіторською заборгованістю необхідно поділяти на загальну (що ґрунтується на застосуванні єдиних правил, підходів, прийомів при

вивченні операцій з грошовими активами та дебіторською заборгованістю на підприємствах будь-якої галузі економічної діяльності, містить обов'язкові для цих об'єктів аудиту способи, прийоми, техніку і тактику) та і часткову (що розробляє особливості аудиту вузьких місць, шляхом узагальнення практики виявлення нетипових порушень, включаючи способи їх здійснення). Також методика внутрішнього контролю складається з трьох рівнів: перший – об'єкти дослідження, другий – джерела одержання інформації, третій – способи вивчення операцій з грошовими активами та дебіторською заборгованістю.

В процесі планування внутрішнього контролю важливим етапом є розробка програми проведення перевірки операцій з обліку грошових активів та дебіторської заборгованості, що визначає характер, терміни і обсяги запланованих прийомів і способів аудиту, необхідних для того, щоб здійснити загальний план аудиту. Від правильності і повноти складання програми залежить ефект всієї перевірки. Загальний план перевірки повинен визначити її цілі та масштаб, давати можливість контролювати роботу всередині групи контролерів, підвищувати ефективність внутрішнього контролю, допомагаючи наперед виявити прийоми і способи, у виконанні яких немає необхідності, визначити галузі, які повинні бути перевірені більш ретельно, і рахунки, для яких існує імовірність, що вони неправильні.

При перевірці розрахунків з використанням різних форм безготівкових розрахунків контролер повинен звернути увагу на наявність всіх виправдовуючих документів, а в ряді випадків – провести зустрічну перевірку в банку або в організації, з якої були здійснені розрахунки.

При розробці методики аудиту грошових активів та дебіторської заборгованості важливим є врахування досвіду і знання контролерів про ймовірні типові помилки. Доцільною є розробка перевіряючими до початку перевірки класифікатору можливих порушень і помилок, ймовірність виникнення яких на конкретному підприємстві є значною. Попереднє складання класифікатора допомагає ефективніше здійснювати перевірки

При проведенні перевірки в умовах комп'ютерної обробки даних аудитор повинен з'ясувати питання про технічне, програмне і математичне забезпечення комп'ютерів, а також системи обробки інформації. Аудитор повинен визначити, як впливають на організацію та проведення аудиту використання системи комп'ютерної обробки даних у господарюючого суб'єкта.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Брит І.В.- магістрант
Науковий керівник - к.е.н., доцент Шепель І.В.

Існує система економічних цілей, досягнення яких є ознакою успішного управління діяльністю підприємства: - це запобігання банкрутства та крупних фінансових невдач, лідерство в боротьбі з конкурентами, зростання об'ємів виробництва та реалізації, максимізація прибутку, займання певної ніші і долі на ринку товарів.

Фінансова звітність – це система показників про майновий та фінансовий стан господарюючого суб'єкта, а також фінансових результатах його діяльності за звітний період, представлених, як правило, в табличній формі та сформованих безпосередньо в результаті закриття рахунків Головної книги.

Останні роки все більше визнання у світовій практиці набуває підхід до обґрунтування складу звітних форм, орієнтований на основного користувача – власника підприємства. Спираючись на звітність, користувач – власник повинен отримати уявлення про чотири основні аспекти діяльності підприємства: майновий і фінансовий стан підприємства з позиції довгострокової перспективи (тобто наскільки стійким є дане підприємство, чи є стратегічно вигідним вкладати в нього кошти); фінансові результати, які регулярно генеруються даним підприємством (прибутково чи збитково працює підприємство в середньому); зміни в капіталі власників (зміни в чистих активах підприємства за рахунок всіх факторів, включаючи внесення капіталу, його вилучення, виплату дивідендів, формування прибутку чи збитку); ліквідність підприємства (тобто наявність у нього вільних грошових коштів як найважливішого елемента стабільної поточної роботи в плані ритмічності розрахунків з контрагентами).

На сьогоднішній день не існує єдиної методики використання коефіцієнтів для оцінки фінансових результатів. Кожна компанія має можливість самостійно формувати комплекс коефіцієнтів і показників, виходячи з власних потреб. Проте узагальнену модель аналізу результативності фінансово-господарської діяльності можна представити у вигляді рис. 1.

Представлена модель аналізу є відкритою для всіх зацікавлених осіб, оскільки базується на даних публічної звітності. Мова йде про кінцеві фінансові результати, тобто результати, які, по-перше, підводять підсумки діяльності підприємства за певний період і, по-друге, дозволяють дати комплексну оцінку його системоутворюючих характеристик, які мають важливе значення перш за все з позиції довгострокової перспективи.

До таких характеристик відносяться: ступінь фінансової стійкості;

структура активів, в які вкладено капітал і які, по суті, визначають можливості стійкого генерування прибутку; оптимальність структури джерел фінансування як з позиції стабільності поточної діяльності, так і з позиції довгострокової перспективи; порівняльна динаміка капіталу, виручки, прибутку тощо.

Рис. 1. Модель аналізу результативності фінансово-господарської діяльності

Як видно на рис..1 в даному блоці аналізу доцільно виділити два підрозділи: оцінка фінансових результатів та оцінка фінансового стану. В першому розділі розраховуються показники прибутку та рентабельності, тобто відображається результативність та ефективність роботи за звітний період, в другому – показники, які характеризують ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, оборотність коштів тощо.

Аналітичні процедури даного напрямку аналізу, безумовно можуть бути стандартизовані та уніфіковані, а результати аналізу піддаються зрозумілій інтерпретації та багатоваріантному представленню у вигляді, доступному для розуміння користувачами різного ступеню підготовки в області обліку, аналізу, фінансів.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Гавенко Т.Ю. - магістр
Науковий керівник – к.е.н., доцент Скрипник С.В.

В умовах ускладнення середовища функціонування бізнесу, пов'язаному з посиленням конкуренції, постійними технологічними інноваціями, змінами інформаційного і правового поля значно підвищується роль інформаційного забезпечення в управлінні фінансово-господарською діяльністю, важливе місце в якому відводиться фінансовій звітності.

Фінансова звітність підприємства є основним джерелом інформації при проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. У фінансових звітах відображаються як фінансовий стан підприємства, так і результати його фінансово-господарської діяльності. Проте суттєво зростає якість методики складання фінансової звітності на підприємствах у зв'язку з переходом України до міжнародних стандартів, а також загальноєвропейських методів аналізу фінансового стану підприємств, у зв'язку з чим діючі підходи потребують суттєвого вдосконалення.

Завдання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) полягає в наданні всім користувачам необхідної інформації про фінансовий стан, результати господарської діяльності підприємства, ефективності керування нею. Економічні рішення повинні ухвалюватися на основі оцінки майбутніх грошових потоків, вірогідної рентабельності і фінансової стійкості підприємства, що діє. Звіти, складені по правилах МСФЗ, мають перспективний характер, не дивлячись на те що інформація, що міститься в них, відноситься до минулого звітного періоду. Вдосконалення окремих положень у принципах складання фінансової звітності згідно із МСФЗ подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Вдосконалення принципів складання фінансової звітності за МСФЗ

№	Принцип	Характеристика
Доповнення принципів при МСФЗ		
1.	Принцип значимості	Значимість повинна виділятися на основі якісних і кількісних ознак. Якісні ознаки можуть бути представлені фактами господарської діяльності, які мають велике значення для суб'єкта господарювання. Кількісний вимір значимості фактів господарського життя може здійснюватися через ряд критеріїв (абсолютне значення в грошових коштах, сума витрат, понесена з укладанням угод, величина фактично понесених та очікуваних витрат)
2.	Принцип вартісної оцінки	Обумовлюється необхідністю відображення інформації у вартісному виразі

Альтернативними підходами до форм фінансової звітності є:

- 1) Удосконалення стандартних форм фінансової звітності з метою врахування обов'язкових вимог МСФЗ;
- 2) Затвердження номенклатури статей фінансової звітності з наданням права суб'єктам господарювання самостійно обирати форму фінансової звітності;
- 3) Запровадження подання фінансової звітності в електронному вигляді;
- 4) При удосконалених стандартних формах фінансової звітності інформація щодо подання в іншій формі на вимогу інвестора розкривається в примітках до фінансової звітності.

Фінансова звітність являється інструментом для об'єктивної та достовірної оцінки фінансово-майнового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства. Удосконалення принципів складання, змісту форм фінансової звітності, можливість додаткового розкриття інформації забезпечить підвищення її інформативності та значення.

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Гаран Ю.С. - магістрант

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник С.В.

Облікову політику можна розглядати, з одного боку, як сукупність прийомів і методів, за допомогою яких здійснюється керівництво бухгалтерським обліком в Україні в особі уповноважених на те законодавчих та виконавчих органів влади, з іншого — як сукупність конкретних методів і способів організації та форм бухгалтерського обліку, прийнятих підприємством на підставі загальних правил і особливостей господарської діяльності.

Причинами появи облікової політики в ринкових умовах є:

- альтернативні варіанти щодо організації і ведення бухгалтерського обліку передбачені законодавчими документами;
- розширення видів діяльності та організаційно-правових форм суб'єктів господарювання;
- зміна ролі бухгалтера в господарському житті підприємства від простого реєстратора господарських операцій до активного його учасника.

Будучи елементом системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку, облікова політика поєднує державне регулювання і певну самостійність підприємства з питань бухгалтерського обліку. Одночасно ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики обмежено державною регламентацією

бухгалтерського обліку, яка передбачає методики та облікові процедури, де припустимі альтернативні варіанти. Іншими словами, у підприємства є можливість вибору конкретних способів оцінки, калькулювання, переліку бухгалтерських рахунків тощо. А вдало та глибоко проаналізована комбінація можливих варіантів облікової політики дає змогу підприємству ефективно здійснювати господарську діяльність. Тобто, облікову політику в широкому розумінні можна визначити як управління бухгалтерським обліком, у вузькому - як сукупність способів ведення обліку.

Процес формування облікової політики трудомісткий і вимагає бачення перспектив розвитку підприємства, а також відповідального й професійного підходу. У цьому процесі визначальна роль належить керівнику і головному бухгалтеру. Разом з керівником підприємства головний бухгалтер бере участь у формуванні облікової політики на завершальному етапі. Цьому передують формування облікової політики вузькими спеціалістами з окремих ділянок бухгалтерського обліку. При цьому необхідним є детальне вивчення і врахування всіх факторів, які можуть вплинути на вибір певного елемента облікової політики. Від компетенції та взаємостосунків всіх учасників процесу залежить успішне провадження облікової політики підприємства.

Облікова політика підприємства оформлюється системою внутрішньої документації за різними ділянками облікової роботи. Її зміст частково розкривається в установчих документах підприємства, які закладають основи побудови всієї господарської і управлінської системи підприємства. Формування і реалізація облікової політики є саме тим інструментом, який дозволяє власнику організувати бухгалтерський облік так, щоб максимально задовольнити потребу в інформації для управління власністю.

Особливого значення облікова політика набуває для великих підприємств зі значними обсягами та інтенсивністю надходження до управлінського персоналу бухгалтерської інформації, необхідної для оперативного управління підприємством. Це вимагає отримання детальної інформації, яка не обмежується інформацією, що міститься в показниках фінансової звітності. Для задоволення внутрішніх потреб і надання додаткової інформації власнику підприємства, керівництву, інвесторам може передбачатися побудова аналітичного обліку та форм внутрішньої звітності таким чином, щоб забезпечити управління підприємством на підставі даних бухгалтерського обліку.

На сьогоднішній день облікова політика в більшості аграрних підприємствах є лише документом, який засвідчує вибір основних правих та процедур, відповідно до яких формуються показники їх звітності. Елементи ж облікової політики зазначаються та розглядаються з позиції максимального спрощення облікового процесу, тобто її відношення до стратегії розвитку підприємства зводиться до мінімуму. Саме тому облікова політика повинна містити

інформацію, яка б в повній мірі, з однієї сторони, забезпечувала відповідність облікового процесу всім принципам бухгалтерського обліку та гарантувала достовірність фінансової звітності, а з іншої – дала б можливість максимально використати альтернативні методи ведення обліку для досягнення поставлених цілей.

Розглядаючи облікову політику в контексті управління підприємством, не можна лишати поза увагою такий процес як планування, оскільки формування облікової політики є нічим іншим як результат вдалого чи невдалого планування одного з напрямів фінансово-господарської стратегії розвитку підприємств. Від того, як підприємство зорієнтує власну систему управління в складній економічній ситуації, що визначається структурами зовнішнього середовища, яку лінію її поведінки воно обере, будуть залежати реальні економічні результати.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

**Горбачова А.В. – магістрант
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руснак А.В.**

Одним з першочергових питань є розробка ефективного обліково-інформаційного забезпечення процесу використання основних засобів.

В удосконаленні обліково-інформаційного забезпечення процесу використання основних засобів нами виділено кілька ключових аспектів:

- необхідність вирішення проблеми пов'язаної з розподілом відповідальності за формування та зберігання інформації про основні засоби на сільськогосподарському підприємстві;
- узагальнення системи облікового забезпечення процесу визначення потреби в основних засобах сільськогосподарського призначення;
- потреба розробки документального забезпечення використання специфічних основних засобів, сільськогосподарських підприємств.

Перший напрям удосконалення пов'язаний з проблемою формування інформації про основні засоби в структурі відділів підприємства. Інформація щодо напрямів використання основних засобів зосереджена в різних структурних підрозділах, узагальнюється за окремими функціональними напрямками. У зв'язку з цим виникає проблема оперативного використання такої інформації в управлінні сільськогосподарським підприємством. Як показали проведені дослідження стану обліку основних засобів на підприємствах існує

гостра необхідність в розробці певної системи формування та використання інформації про стан основних засобів з розподілом відповідальності в межах підприємства за її повноту, збереження та достовірність. Таку систему доцільно представити у вигляді моделі розширення змістовності та оперативності інформації про використання та відтворення основних засобів, яка б задовольняла по можливості вимоги всіх функцій управлінського циклу і дозволяла здійснювати комплексне управління даними активами.

Обґрунтування моделі базується на необхідності узагальнення існуючого інформаційного забезпечення всіх стадій використання основних засобів в господарській системі та встановлення центрів відповідальності за формування інформації на тому чи іншому етапі використання.

В розробленій з цією метою моделі передбачено розподіл інформаційних потоків про вартість та стан використання основних засобів між структурними підрозділами підприємства за умов комбінування централізованої та децентралізованої систем управління підприємством. В самій моделі наведено розмежування функцій окремих структурних підрозділів підприємства у формуванні інформації про основні засоби, а, відповідно, і у забезпеченні безперервного і систематичного їх обліку. На рис. 3.1. наведено узагальнену структуру розробленої моделі, яка в цілому показує найбільш оптимальні рівні взаємозв'язків між її структурними елементами в процесі використання основних засобів. Структурними елементами в моделі визначено:

1. Центри відповідальності за формування інформації про основні засоби.

2. Зміст інформації про основні засоби.

3. Можливості (шляхи, користувачі) використання інформації про основні засоби в управлінні сільськогосподарським підприємством.

Метою розробки даної моделі стало прагнення сформулювати певний базис (основу) для подальшого удосконалення системи бухгалтерського обліку використання основних засобів. Звісно, дана модель не є вичерпною в плані всієї наявної на підприємстві інформації про основні засоби. Зважаючи на мету нашого дослідження нами досліджений сегмент саме використання основних засобів підприємством та зроблено спробу оптимізації інформаційного забезпечення даної ділянки управління основними засобами.

Модель розширення змістовності та оперативності інформації про використання та відтворення основних засобів з запропонованими центрами відповідальності за її збір та узагальнення, визначає місце бухгалтерського обліку в загальній системі інформаційного забезпечення управління. Вона слугує орієнтиром для розробки напрямів удосконалення бухгалтерського обліку відповідно до напрямів використання основних засобів.

ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА

**Гудз К.В. – магістрант, Херсонський ДАУ
Подаков Є.С. - к.е.н., доцент Херсонський ДАУ**

Закріплення ринкових відносин в Україні вимагає перегляду поглядів на систему бухгалтерського обліку, його методологічні і організаційні процеси. За останній час у нашій країні спостерігалися істотні зміни в системі законодавства. Ці зміни докорінно торкнулися і системи оподаткування. Можна стверджувати, що в нашій країні відбувається податкова реформа. З 2011 року вступили в дію основні положення Податкового кодексу України. Відносно діяльності сільськогосподарських підприємств зміни в податковому законодавстві не можна вважати суттєвими, але тим не менш, вони впливають на діяльність та фінансові результати аграрних підприємств.

Одним з найвагоміших факторів, який впливає на формування облікової політики підприємства є система оподаткування. Податкова політика для сільськогосподарських товаровиробників є пільговою порівняно з чинною системою оподаткування в інших галузях в національній економіці України.

Об'єктом оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком є площа сільськогосподарських угідь, переданих у власність або наданих в користування сільськогосподарським товаровиробникам, у тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються риболовецькими господарствами. За умови передачі земельної ділянки в оренду, власник звільняється від сплати цього податку, оскільки платником є орендар. Ставки податку встановлено з одного гектара сільськогосподарських угідь у відсотках до їх грошової оцінки.

Крім запровадження фіксованого сільськогосподарського податку для сільськогосподарських виробників, з метою зменшення податкового тягаря на сільськогосподарських товаровиробників запроваджено відповідно до Закону України «Про податок на додану вартість» пільговий режим оподаткування податком на додану вартість. Перші зміни до Закону України «Про податок на додану вартість» надали право спрямовувати суму даного податку, яку повинні сплачувати до бюджету переробні підприємства за реалізоване молоко та м'ясопродукти, для виплат дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за поставлені на переробку молоко та худобу. Другі зміни до цього Закону надали пільги з ПДВ для сільськогосподарських підприємств щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) власного виробництва, виготовлену із власної сировини, за винятком операцій з продажу переробним підприємствам

молока і худоби. Згідно з цим Законом кошти від нарахованого ПДВ залишаються в розпорядженні аграрних товаровиробників і використовуються на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення. При цьому слід зауважити, що при заповненні Декларації по ПДВ такі підприємства повинні нараховувати та вказувати суми ПДВ, але ці суми не перераховуються до бюджету, а акумулюються на спеціальному рахунку та залишаються у розпорядженні підприємства.

Результати запроваджені пільговим режимом оподаткування податком на додану вартість виявили негативні моменти щодо його застосування. Насамперед, негативним чинником є те, що у процесі нарахування та виплат пільг за рахунок ПДВ спостерігаються часті зловживання. Вони пояснюються непрозорістю застосування пільгового режиму оподаткування. Для сільськогосподарських підприємств часто залишалось взагалі невідомим те, що держава дотує виробників молока та м'яса тому, що вони отримують єдину ціну на молоко та худобу (часто сума дотації взагалі не включалася і в розрахунок такої ціни).

Особливість фіксованого сільськогосподарського податку полягає в тому, що по-перше, його рівень фіксується на певний час; по-друге, базою оподаткування виступає грошова оцінка сільськогосподарських земель і, по-третє, він заміняє 4 податки та збори - податок на прибуток підприємства, земельний податок, збір за спеціальне використання води, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності). Проте потрібно визнати, що науково-практична дискусія стосовно економічних вигід запровадження фіксованого податку для сільськогосподарських товаровиробників і економіки в цілому, що набула особливої гостроти під час його введення, триває і до нині.

Десятирічний період існування фіксованого сільськогосподарського податку поряд з його очевидними перевагами дозволив виявити й суттєві вади: невідповідність системному підходу до побудови податкової системи, необґрунтований перерозподіл податкового навантаження серед товаровиробників, порушення прав членів трудових колективів на соціальний захист та пенсійне забезпечення. Зміни, що відбулися у механізмі справляння фіксованого сільськогосподарського податку, фактично повертають сільськогосподарську галузь на загальні умови оподаткування. Неухильне зростання з 2005 року рівня податкового навантаження досягнуло свого максимуму вже в 2010 році і за неврегульованого цінового механізму може виявитися непомірним для товаровиробників.

Отже, на сьогодні оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та його особливості залишається досить актуальним питанням, оскільки, від системи оподаткування залежить не лише поповнення державного бюджету, але і розвиток такої важливої галузі,

як сільське господарство. Поряд з цим, особливості оподаткування суттєво впливають на формування облікової політики сільськогосподарського товаровиробника.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

**Данелюк К.М. - магістр
Науковий керівник – к.е.н., доцент Скрипник С.В**

Витрати на оплату праці – важлива категорія обліку і контролю на будь-якому господарюючому суб'єкті, невід'ємний елемент операційних витрат. Складність обліку і аналізу таких витрат пояснюється плюралізмом існуючих форм і систем оплати праці, політикою вибору джерела фінансування витрат працюючого персоналу та особливістю внутрішньогосподарського обліку. Саме тому, актуально здійснити систематизацію знань щодо обліку і аналізу витрат на оплату праці та виділити проблемні моменти в розрізі даної тематики задля досягнення чіткого планування таких витрат і ведення успішної господарської діяльності в цілому.

Андрійчук В.Г. зазначає, що витрати на робочу силу мають різний характер у зв'язку з кінцевими результатами виробництва. Так, оплата праці постійних працівників, що здійснюється за місячними ставками в аграрних підприємствах, розглядається ними як постійні витрати, і це справедливо, оскільки вказана частка фонду оплати праці повинна бути виплачена незалежно від того, який обсяг продукції вироблено і який прибуток одержує підприємство за наслідками господарської діяльності. Натомість, оплата праці постійних працівників, що здійснюється за відрядними розцінками, а також оплата тимчасово залучених працівників для виконання сезонних робіт розглядається підприємством як змінні витрати, що збільшуються або зменшуються відповідно до змін обсягу продукції. Ми погоджуємось з автором, що таким чином необхідно раціонально організувати працю на сільськогосподарському підприємстві, ретельно планувати виробництво з метою забезпечення необхідного фронту робіт працюючим, адже це сприятиме повному використанню фонду їх робочого часу протягом року. Тобто, вдосконалення планування виробництва і витрат на оплату праці – основна задача планово-економічного відділу аграрного підприємства, вона має балансувати між прибутковістю господарства і одночасною мотивацією працівників.

На нашу думку, інформація щодо витрат на оплату праці, яка наводиться у ф. № 50 с.-г. «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» не достатньо інформує користувача й не надає впевненості для прийняття рішення.

Пропонуємо деталізувати витрати на основне виробництво (п.2), доповнити форму витратами допоміжного та іншого наявного виробництва на тому чи іншому підприємстві. Витрати, на наш погляд, доцільно представити у розрізі категорій працюючих: постійні працівники, тимчасові, сезонники та за групами: персонал основної діяльності, персонал, зайнятий у підсобних промислових виробництвах та обслуговуючих виробництвах. Таким чином, ми акцентуємо увагу, що не зважаючи на той факт, що витрати на оплату праці в загальній структурі витрат аграрних підприємств складають близько 20-25%, повна поінформованість зорієнтує інвесторів щодо можливих вкладень, дасть змогу краще зрозуміти динаміку розвитку підприємства, порівняти її з подібними підприємствами.

Маємо пропозицію також стосовно Звіту з праці (ф. №1-ПВ термінова-місячна): розділ I «Чисельність працівників та фонд оплати праці» треба доповнити в розрізі структури фонду оплати праці усіх працівників – основна заробітна плата, додаткова, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Це також слугуватиме спрощенню виведення даних показників для ф.№1-ПВ (квартальної). Окрім того, підкреслюємо важливість заповнення Розділу III «Витрати на утримання робочої сили» у ф.№3–ПВ (термінова, піврічна). Інакше, брак інформації дає підстави замислитись над можливими викривленнями даних й тим самим ускладнює роботу облікового персоналу.

Постійна проблема аграрних підприємств – сезонний характер виробництва, а відтак – неоднакова потреба у робочій силі напротязі року. Як один із можливих шляхів її пом'якшення – включення в планові показники головними економістами підприємств розрахунків розмаху сезонності та сезонного навантаження - це допоможе раціональніше використовувати трудові ресурси й вирішувати складні виробничі завдання.

Наголошуємо на важливості постійної мотивації працюючих, яка на думку Ярової В.В. є способом управління продуктивністю праці й ефективністю використання капіталу. У зв'язку з цим, про можливість, за рахунок зниження собівартості (економії), на аграрних підприємствах слід проводити виплати додаткових сум в рахунок заохочень.

Аналіз витрат на оплату праці має передбачати оцінку формування та використання фонду оплати праці на аграрному підприємстві. Ми переконані, що етапи проведення такого аналізу, за методикою вченої Іляш О.І., вдало підходять для підприємств сільськогосподарського профілю і мають обов'язково на них реалізуватися. Таким чином, алгоритм дій наступний:

- визначення загального обсягу і динаміки фонду оплати праці (ФОП) в господарстві;
- аналіз структури ФОП;

- аналіз рівня і динаміки середньої заробітної плати;
- аналіз факторів, що зумовили зміну обсягу ФОП;
- аналіз ефективності стимулювання персоналу;
- оцінка фінансових можливостей підприємства з формування ФОП.

Неухильне виконання вказаного комплексу дій допоможе виявити нерациональні витрати на оплату праці, що потребують удосконалення або ліквідації. Отже, запропонований нами ряд змін в обліку і аналізі призведе до скорочення кількості проблем при здійсненні обліку витрат на оплату праці, разом з тим – зменшить відволікання облікових працівників від кропітких уточнюючих розрахунків, підвищить якість планування на аграрних підприємствах та їх результативність функціонування.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

**Джемеріс В.І. – магістрант, Херсонський ДАУ
Подаков Є.С. - к.е.н., доцент Херсонський ДАУ**

-

- В умовах переходу до ринку основою стабільної роботи підприємства є висока продуктивність праці, зниження матеріаломісткості продукції, а на їх основі – отримання максимального прибутку. Оскільки основа будь-якого матеріального виробництва – виробничі запаси, то важливу роль у підвищенні ефективності їх використання на підприємстві має відіграти насамперед правильна організація бухгалтерського обліку та аналізу. Підвищення ритму аграрного виробництва, складність економічних зв'язків вимагають орієнтації обліку і аналізу на одержання оперативної інформації про їх витрачання, що дасть змогу керівникам різних рівнів приймати оперативні рішення у разі допущення відхилень від норм.

- В сучасних умовах функціонування вітчизняних підприємств необхідно створити економічну модель системи господарювання, в якій якомога повніше і гармонійніше поєднувалися б традиційні ринкові атрибути, особливості національного менталітету та економіко-соціальної структури суспільства. Як показує практика, нині основні акценти ставлять переважно на такі стабілізуючі чинники, як податкова реформа, фінансово-кредитна політика, приватизація державного майна тощо. Але очевидно, що ці зусилля у процесі стабілізації народногосподарського комплексу не дадуть позитивного результату, якщо окремі підприємства виявляться неієздатними в нових умовах господарювання. Тому зміцнення фінансового стану, стабілізація роботи окремих підприємств у підсумку приведуть до підняття

економіки України.

- Сільськогосподарське виробництво належить до галузей із високим рівнем матеріаломісткості. Питома вага затрат сировини і матеріалів у собівартості сільськогосподарської продукції становить від 50% до 80%. Цей факт свідчить, що раціональне використання виробничих запасів має для даної галузі суттєве значення. Проте дослідження практики обліку та аналізу на підприємствах аграрної сфери показали, що облік та аналіз використання сировини і матеріалів має ряд недоліків і потребує вдосконалення. До них належать зокрема: відсутність в галузі прогресивних методів обліку витрачання сировини і матеріалів, використання середньостатистичних норм витрат, непристосованість первинної документації до галузевих особливостей, низький рівень комп'ютеризації облікових процесів, відсутність методики аналізу ефективності використання матеріальних цінностей.

- У процесі ознайомлення з роботою бухгалтерських служб сільськогосподарських підприємств виявлено суттєве перевантаження працівників у визначені періоди роботи. Рішення цієї проблеми можна досягти за допомогою впровадження комплексної автоматизації роботи бухгалтерії, впровадження автоматизованого робочого місця бухгалтера. Цей прийом значно полегшить роботу бухгалтерії, прискорить обробку інформації, що у свою чергу дасть можливість оперативно застосовувати прийняті управлінські рішення по підвищенню ефективності виробництва та використання виробничих запасів. В даний час переважна більшість сільськогосподарських підприємств частково, або повністю автоматизують бухгалтерський облік. При цьому використовують такі програми автоматизації бухгалтерського обліку як, «1С: Бухгалтерія», «Парус-Підприємство», «Галактика» та інші. Кожна з зазначених програм автоматизації обліку має можливість ефективного, повного та точного обліку виробничих запасів у вигляді довідників. Крім того, за допомогою програмного забезпечення можлива своєчасна і зручна оцінка та переоцінка виробничих запасів.

- Важливими умовами нормальної господарської діяльності є постійний контроль за виконанням договорів і замовлень на поставку виробничих запасів, облік руху, ефективного використання та збереження матеріальних цінностей. Для підвищення контролю за матеріальними цінностями необхідно проводити порівняння фактичної наявності цінностей з даними бухгалтерського обліку якомога частіше. Достатньо уваги постійно приділяти питанням зовнішнього аудиту підприємства. Цей аспект викликаний, насамперед, особливостями аграрного виробництва і менталітету працівників підприємства.

- Для сільськогосподарських підприємств актуальними також, є питання нарахування податку на додану вартість при придбанні та реалізації виробничих запасів.

- В цілому, як свідчать проведені аналізи досліджуваного базового господарства ТОВ «Антей» Первомайського району АР Крим, при раціональному використанні сучасних матеріальних цінностей суттєво підвищується економічна ефективність як окремих напрямків діяльності, так і всього підприємства. Тому від правильної організації бухгалтерського обліку та аудиту виробничих запасів існує пряма залежність отримання позитивних фінансових результатів.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ПОДАТКОВИХ БОРГІВ

**Каневська М.Г. - магістрантка
Науковий керівник - к.е.н., доцент Шепель І.В.**

При розробці пропозицій з удосконалення механізму реалізації збитки від несприятливих природно-кліматичних обставин пропонується методологічний підхід, в основу якого закладені три категорії подій, що призводять до виникнення даних обставин, виходячи з яких податковий орган за зверненням підприємств повинен визначати спосіб регулювання податкових зобов'язань і податкових боргів платників податків. Зазначені категорії наступні: 1) несприятливі природно-кліматичні умови; 2) природно-кліматичне лихо; 3) катастрофа (природний катаклізм).

По ступенях впливу на господарський процес пропонуються наступні класифікаційні ознаки:

- перша категорія подій за ступенем впливу на ведення сільськогосподарського виробництва спричиняє наслідки, які за умови поєднання дієвих фінансових заходів з боку підприємства та держави можуть бути ліквідовані в межах поточного бюджетного року. Наприклад, вимерзання озимих зернових культур до 50 відсотків від загальної площі озимого клину можна компенсувати пересівом цих площ ярими зерновими; загибель незначної частини (до 10–15%) основного стада теж практично можна компенсувати протягом виробничого циклу;

- друга категорія подій є природно-кліматичною подією, що завдає підприємству суттєвих збитків, які зумовлюють згортання або зупинку поточного сільськогосподарського виробничого циклу підприємства. Заходи по усуненню наслідків лиха, на відміну від несприятливих природно-кліматичних факторів, вимагають значних фінансових ресурсів, окупність яких очікується в наступних виробничих циклах. За умови напруженої діяльності підприємства і дієвих фінансових заходів з боку держави наслідки природно-кліматичного лиха можуть бути ліквідовані на протязі двох-трьох бюджетних років;

- третя категорія подій є великим, раптовим природно-

кліматичним лихом, подією, яка призводить до повного, або близького до повного, знищення оборотних активів і результатів праці, руйнує або знищує матеріальні необоротні активи підприємства, внаслідок чого настає повне припинення виробничого циклу, відновлення якого в попередніх масштабах є проблематичним. З боку держави необхідні надзвичайні фінансові заходи. У цій ситуації наслідки катастрофи на протязі бюджетного року можуть бути лише локалізовані, а в наступному – ліквідуватися протягом трьох-п'яти і більше бюджетних років.

При настанні природно-кліматичних подій, які відносяться до другої категорії, такі фінансові заходи як реструктуризація податкових зобов'язань і податкового боргу втрачають свою дієвість, а при настанні природно-кліматичних подій третьої категорії – взагалі втрачають будь який сенс.

Стосовно подій природно-кліматичного характеру першої і другої категорії, на період відновлення виробничого циклу варто запропонувати наступний порядок проведення розрахунків сільськогосподарських підприємств з бюджетом.

При відсутності у сільськогосподарського підприємства податкових боргів з інших, ніж ФСП (а в майбутньому земельного податку) податкових зобов'язань, доцільно застосовувати економічний захід поєднання відстрочки з розстрочкою сум податкових зобов'язань, передбачений Порядком розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань платників податків (далі - Порядок № 378). У випадку подій природно-кліматичного характеру другої категорії, коли через несприятливі погодні умови втрачено продукцію: весь урожай озимих, ярих чи технічних культур, чи сталася загибель тварин, знищення багаторічних насаджень тощо, або значну (понад 50 відсотків) її частину, даний захід відстрочки чи розстрочки у механізмі регулювання неефективний. При цьому постає потреба у визнанні податкових зобов'язань поточного бюджетного року з ФСП (земельного податку) безнадійним податковим боргом, а стосовно податкових зобов'язань з інших податків - в отриманні відстрочки і розстрочки на термін 12 місяців, строк розрахунків за якими припадав би на наступний бюджетний рік. В такому випадку, відповідно до підпункту 2.3 пункту 2 Порядку № 378, стосовно загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), підприємству необхідно звертатися до контролюючих органів, а за узгодженням – до Міністерства фінансів України, а щодо місцевих податків і зборів – до місцевої державної інспекції після узгодження з фінансовим органом місцевого органу виконавчої влади, до бюджету якого зараховуються такі місцеві податки чи збори.

Такий варіант вирішення проблеми практично досить складно реалізувати, оскільки чинними нормативними документами не визначена конкретна процедура узгодження. Тому, у випадку подій

природно-кліматичного характеру другої категорії, що ставлять річний цикл сільськогосподарських робіт на межу зупинки, необхідно законодавчо передбачити можливість надання до 1 серпня року, наступного за тим, у якому був зафіксований факт форс-мажору, відстрочок та розстрочок щодо термінів сплати податкових зобов'язань. Крім цього, щодо подовження термінів сплати податкових зобов'язань у випадку підтвердження факту настання обставин непереборної сили, необхідно надати можливість сільськогосподарським підприємствам поєднувати відстрочку з розстрочкою.

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ В БЮДЖЕТНОМУ ОБЛІКУ

Котеньов В.І. – магістрант
Пристемський О.С. – к.е.н., доцент

Грошові кошти та їх еквіваленти, які застосовуються у бухгалтерському обліку, потребують уточнення. Це зумовлено такими причинами: виокремлення у складі грошових коштів електронних грошей як платіжного засобу, що розвивається останніми роками; уточнення факту включення до їхньої категорії лише тих активів, які можуть бути використані для здійснення розрахунків у будь-який момент, з максимальним рівнем ліквідності.

Організації обліку грошових коштів у бюджетних установах присвятили свої публікації вітчизняні вчені: П.Й. Атамас, Ф.Ф. Бутинець, Р.Т. Джога, Т.П. Остапчук, Н.А. Остап'юк, С.В. Свірко, С.В. Сисюк та ін.

У підприємствах і організаціях до грошових коштів, як об'єктів обліку, відносять: касову готівку, кошти на рахунках в банках, інші кошти, які відповідають визначенню згідно з П(С)БО 4 "Звіт про рух грошових коштів". У зазначеному положенні вказується, що грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання. Еквіваленти грошових коштів

– короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості. Еквівалентами грошових коштів можуть вважатися активи підприємства, які відповідають таким трьом вимогам:

- належать до фінансових інвестицій;
- мають короткий термін обігу;
- є високоліквідними, тобто: швидко конвертуються у грошову форму, характеризуються свободою конвертації і мінімальним ризиком втрати вартості у разі конвертації у грошові кошти.

Для бюджетних установ визначення грошових коштів та їх еквівалентів в інструкціях державного казначейства не встановлено. Проте на рівні практикуючих бухгалтерів відомо, що до них відносяться грошові кошти в касі, на поточному та реєстраційному рахунках й інші кошти.

Грошові кошти бюджетних установ можна класифікувати за джерелами їх надходження:

- фінансування із загального фонду бюджету;
- спеціальні кошти бюджетної установи, які поділяються на власні надходження бюджетної установи (кошти отримані як плата за послуги, інші власні надходження) та інші надходження спеціального фонду.

За формою існування розрізняють готівкові та безготівкові грошові кошти, за видом валюти – грошові кошти у національній валюті та грошові кошти в іноземних валютах. Під готівковими грошовими коштами розуміють валюту України та іноземну валюту. Безготівкові – гроші юридичних або фізичних осіб на розрахункових рахунках у банках, що використовуються як засіб платежу для оплати торговельних операцій чи при здійсненні інших платежів, взаєморозрахунків без участі готівкових грошей; кредитні картки, "пластикові" гроші, чеки, векселі.

До еквівалентів у бюджетних установах відносяться інші кошти, які відображаються на рахунку 33 "Інші кошти". На цьому рахунку обліковуються оборотні активи бюджетних установ у формі еквівалентів грошових коштів, тобто коштів, що містяться в акредитивах, у чекових книжках, в оплачених талонах на бензин (старт-картках), оплачених путівках до санаторіїв, будинків відпочинку, турбаз, пансіонатів, в оплачених проїзних документах, талонах на харчування, у повідомленнях на поштові перекази, поштових марках і марках держмита, облігаціях позик, у бланках трудових книжок і вкладишах до них, атестатів, дипломів, студентських та учнівських квитків, залікових книжок, бланках посвідчень і інших грошових документах. Також на рахунках цієї групи обліковують кошти в дорозі.

Звідси випливає, що визначення грошових коштів та їх еквівалентів у бюджетному обліку немає. Проте на практиці використовується визначення, яке подається в ПСБО 4 "Звіт про рух грошових коштів", в якому зазначається, що грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках у банках, інші грошові кошти, тобто еквіваленти які виступають у національній та іноземній валюті.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ПО ВИПЛАТАХ ПРАЦІВНИКАМ

Марканич В.Г. - магістрант
Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник С.В.

В ринкових умовах господарювання збільшується потреба в удосконаленні методологічних та організаційних аспектів внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в економіці України.

Контроль виконує соціальну функцію в процесі управління незалежно від суспільно-політичного устрою, в умовах якого функціонує суб'єкт господарювання, та є об'єктивною необхідністю у врегулюванні соціально-трудових відносин, шляхом активізації механізму трудових ресурсів, з одного боку, та правильного розподілу витрат на їх відтворення з іншого. Необхідність удосконалення методичних аспектів внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці виходить з негативної динаміки порушення цивільних та господарських справ за розрахунками з оплати праці в Україні в останні роки.

Внутрішній контроль є однією із функцій управління господарською діяльністю підприємства. Одним із вирішальних його завдань є надання інформації про діяльність підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень, що можливе лише за раціональної його організації. Організуючи систему внутрішнього контролю або аудиту на підприємстві необхідно дотримуватися системного підходу, що забезпечує його найбільшу результативність та, в свою чергу, визначає раціональність контрольної діяльності.

Для соціального захисту і матеріальної зацікавленості працівників необхідно постійно удосконалювати систему оплати праці з урахуванням кількості працівників якості праці, умов праці і її результатів. А для цього потрібно постійно проводити перевірку розрахунків з персоналом, яка передбачає контроль за дотриманням чинного законодавства про працю, правильністю нарахування заробітної плати і проведення утримань з неї, а також правильністю ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці.

Організуючи систему внутрішнього контролю на підприємстві необхідно дотримуватися системного підходу, що забезпечує його найбільшу результативність та, в свою чергу, визначає раціональність контрольної діяльності. Ефективна організація внутрішнього контролю є одним із заходів, спрямованих на вдосконалення управління підприємством, яка забезпечує високий рівень виконання його завдань, чіткий порядок у його веденні. Таким чином, правильна організація внутрішнього контролю на підприємстві забезпечить керівництво та власників достовірною інформацією про стан справ і на основі цього визначить перспективи його подальшої діяльності.

Суб'єктами внутрішнього контролю виступають особа або група осіб, які наділені відповідними правами та обов'язками зі здійснення контрольних функцій над об'єктами контролю.

Суб'єкти ведення бухгалтерського обліку виконують наступні контрольні процедури щодо облікового відображення фактів господарського життя з виплат працівникам в первинних документах, регістрах обліку й у регламентованих та управлінських звітах:

- перевірка дотримання чинного законодавства, норм колективного договору та соціального пакету стосовно облікового відображення виплат працівникам;

- встановлення правильності розрахунку величини соціальних гарантій, які залежать від продуктивності виконання трудових обов'язків;

- забезпечення єдиних методологічних засад облікового відображення виплат працівникам та формування й подання фінансової, податкової, статистичної та управлінської звітності щодо даного об'єкту облікового відображення звітності.

Бухгалтер здійснює перевірку законності виплат працівникам як відповідно до поданих документів, чинного законодавства, так і в межах затвердженого рівня виплат у колективному договорі. Методика внутрішнього контролю нарахування заробітної плати залежить від діючих форм і систем оплати праці. Достовірність нарахованих сум заробітної плати та інших виплат працівникам (премій, матеріальної допомоги) перевіряється зазвичай вибірково.

Контрольні дії, які проводяться в ході вирішення певного завдання, дозволяють особам, які здійснюють внутрішній контроль судити про те наскільки близькі до дійсності дані первинного обліку виробництва на підприємстві за період, який вибраний для перевірки.

Під час перевірки особливу увагу потрібно приділяти первинним документам, що регламентують відносини з робітниками, а також нарахування та виплату заробітної плати. Повинна бути чітко закріплена відповідальність за ділянками обліку оплати праці (облік особового складу, облік використання робочого часу, облік виробітку продукції і заробітної плати, облік виконання норм виробітку, розрахунки з робітниками та службовцями з оплати праці тощо).

Контроль за використанням коштів на виплату заробітної плати на кожному підприємстві має велике значення, в процесі якого потрібно здійснювати систематичний контроль за використанням фонду заробітної плати, виявляти можливість економії коштів за рахунок зростання продуктивності праці та зниження трудомісткості продукції.

Таким чином, контроль за оплатою праці є досить трудомістким процесом, який потрібно проводити досить ретельно та уважно, адже витрати на оплату праці займають досить значну часту у структурі витрат підприємства.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Мульська І.А. - магістрант

Науковий керівник: д.е.н., професор Мармуль Л.О.

Біологічні активи, як засоби виробництва сільськогосподарської продукції, відіграють важливу соціально-економічну роль у забезпеченні розвитку економіки аграрного сектора в цілому та фермерських господарств зокрема. Прийняття низки нормативно-правових документів з обліку біологічних активів істотно змінило облік виробництва. Зміни, що відбулися, призвели до виникнення проблем, пов'язаних із складністю практичного застосування цих документів у господарській діяльності аграрних підприємств.

Використання П(С)БО 30 "Біологічні активи" набуває все більшого поширення в Україні, однак його запровадження у фермерських господарствах є досі проблемним, що потребує вдосконалення. Однією з причин цього є недостатнє наукове дослідження та відсутність практичних роз'яснень.

Основними проблематичними питаннями є такі: поняття та визнання біологічних активів, класифікація біологічних активів, оцінка, визначення фінансових результатів, облікова політика щодо біологічних активів, документування господарських операцій з біологічними активами, відображення операцій з біологічними активами на рахунках бухгалтерського обліку. Крім того, в практичній діяльності найбільше питань виникає до ведення обліку біологічних активів в фермерських господарствах і впливу впровадження П(С)БО 30 на коло платників ФСП, комп'ютеризації обліку біологічних активів, аудиту біологічних активів.

Облік біологічних активів у аграрних підприємствах має певні особливості, які, в першу чергу, пов'язані із технологією їх вирощування. До сільськогосподарських відносяться біологічні активи, які здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, які призначені для продажу або використання у сільськогосподарській діяльності. Інші біологічні активи, не пов'язані з сільськогосподарською діяльністю, визнаються запасами чи основними засобами.

Сільськогосподарська продукція при її відокремленні від біологічного активу (у рослинництві – зерно, плоди, ягоди, овочі, зелена маса, отримані під час збирання врожаю (заготівлі); у тваринництві – вовна, молоко, яйця, мед, отримані під час настригу, надою, збору тощо) або при припиненні процесів життєдіяльності біологічних активів (деревина, отримана при вирубці насаджень тощо) перестає бути елементом біологічних активів і визнається як окремий актив.

Від окремих біологічних активів та їх груп, крім сільськогосподарської продукції, можуть отримувати додаткові біологічні активи (у рослинництві – чубуки, саджанці, розсада, міцелій (гриби), живці, бульбоцибулини, кореневище); у тваринництві – приплід, поросята відлучені, ягнята на час відлучення, діловий молодняк, мальки, цьоголітки, річники, ремонтний молодняк, матка плідна і неплідна, пакети із бджолами (рої))

Отже, біологічні активи, тобто рослини та тварини є особливим видом активів, які за своєю економічною характеристикою значно відрізняються від інших об'єктів бухгалтерського обліку. Зокрема, вони характеризуються швидкою та постійною зміною як кількісних і якісних так і вартісних характеристик. Біологічні активи (рослини та тварини) змінюються практично щохвилини і тому встановити їх сучасний стан щодо обсягу та вартості дуже проблематично.

Значимість біологічних активів зумовлена тим, що вони становлять основну частину виробництва продукції фермерських господарств, для яких це є основне джерело надходжень ресурсів. Стан та ефективність їх використання - одна із головних умов успішної діяльності господарства.

Переважає більшість фермерських господарств зорієнтована на розвиток галузі рослинництва, особливості якої визначаються впливом природних факторів, що необхідно враховувати при організації бухгалтерського обліку. Крім того, що земля є одним із основних і незамінним засобом виробництва. У рослинництві виділяють дві групи біологічних активів - поточні біологічні активи та довгострокові біологічні активи, а також похідні від них додаткові біологічні активи.

Важливою особливістю рослинництва є також те, що виробничий процес не обмежується календарним роком. Тому, виникає потреба всі витрати на виробництво біологічних активів та сільськогосподарської продукції поділити на три групи: витрати минулих років під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай майбутніх років.

Зміни в обліку господарської діяльності, що продиктовані П(С)БО 30 «Біологічні активи» та Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку біологічних активів, в недостатній мірі враховують характерні особливості галузі рослинництва.

Для ефективного ведення обліку біологічних активів у фермерських господарствах потрібно в першу чергу визначити їх місце у господарській діяльності. Це полегшить роботу облікового персоналу і дозволить ефективно організовувати виробничий процес, а також сприятиме веденню бухгалтерського обліку відповідно до вимог ринкового середовища та забезпечення користувачів достовірною та обґрунтованою інформацією.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

**Нагібіна Є.В. – магістрант
Подаков Є.С. - к.е.н., доцент Херсонський ДАУ**

В умовах економіки перехідного періоду, що характеризується швидкими змінами умов і факторів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, загрозами його фінансовим інтересам з боку окремих суб'єктів господарювання, високим рівнем фінансових ризиків необхідно створити економічну модель системи господарювання, в якій якомога повніше і гармонійніше поєднувалися б традиційні ринкові атрибути, особливості національного менталітету та економіко-соціальної структури суспільства. Як показує практика, нині основні акценти ставлять переважно на такі стабілізуючі чинники, як податкова реформа, фінансово-кредитна політика, приватизація державного майна тощо. Але очевидно, що ці зусилля у процесі стабілізації народногосподарського комплексу не дадуть позитивного результату, якщо окремі підприємства виявляться неадаптованими в нових умовах господарювання. Тому зміцнення фінансового стану, стабілізація роботи окремих підприємств у підсумку приведуть до підняття економіки України.

Оскільки основа будь-якого матеріального виробництва – виробничі запаси, то важливу роль у підвищенні ефективності їх використання на підприємстві має відіграти насамперед правильна організація бухгалтерського обліку та аналізу. Підвищення ритму аграрного виробництва, складність економічних зв'язків вимагають орієнтації обліку і аналізу на одержання оперативної інформації про їх витрачання, що дасть змогу керівникам різних рівнів приймати оперативні рішення у разі допущення відхилень від норм.

Сільськогосподарське виробництво належить до галузей із високим рівнем матеріаломісткості. Питома вага затрат сировини і матеріалів у собівартості сільськогосподарської продукції становить від 50% до 80%. Цей факт свідчить, що раціональне використання виробничих запасів має для даної галузі суттєве значення. Проте дослідження практики обліку та аналізу на підприємствах аграрної сфери показали, що облік та аналіз використання сировини і матеріалів має ряд недоліків і потребує вдосконалення. До них належать зокрема: відсутність в галузі прогресивних методів обліку витрачання сировини і матеріалів, використання середньостатистичних норм витрат, непристосованість первинної документації до галузевих особливостей, низький рівень комп'ютеризації облікових процесів, відсутність методики аналізу

ефективності використання матеріальних цінностей.

У процесі ознайомлення з роботою бухгалтерських служб сільськогосподарських підприємств виявлено суттєве перевантаження працівників у визначені періоди роботи. Рішення цієї проблеми можна досягти за допомогою впровадження комплексної автоматизації роботи бухгалтерії, впровадження автоматизованого робочого місця бухгалтера. Цей прийом значно полегшить роботу бухгалтерії, прискорить обробку інформації, що у свою чергу дасть можливість оперативно застосовувати прийняті управлінські рішення по підвищенню ефективності виробництва та використання виробничих запасів. В даний час переважна більшість сільськогосподарських підприємств частково, або повністю автоматизують бухгалтерський облік. При цьому використовують такі програми автоматизації бухгалтерського обліку як, «1С: Бухгалтерія», «Парус-Підприємство», «Галактика» та інші. Кожна з зазначених програм автоматизації обліку має можливість ефективного, повного та точного обліку виробничих запасів у вигляді довідників. Крім того, за допомогою програмного забезпечення можлива своєчасна і зручна оцінка та переоцінка виробничих запасів.

Для аграрних підприємств актуальними також, є питання нарахування податку на додану вартість при придбанні та реалізації товарно-матеріальних цінностей. Безумовно важливими умовами нормальної господарської діяльності є постійний контроль за виконанням договорів і замовлень на поставку виробничих запасів, облік руху, ефективного використання та збереження матеріальних цінностей. Для підвищення контролю за матеріальними цінностями необхідно проводити порівняння фактичної наявності цінностей з даними бухгалтерського обліку якомога частіше. Достатньо уваги постійно приділяти питанням зовнішнього аудиту підприємства. Цей аспект викликаний, насамперед, особливостями аграрного виробництва і менталітету працівників підприємства.

Як свідчать проведені аналізи досліджуваного базового господарства ОФГ «Тетяна» Високопільського району Херсонської області, при раціональному використанні сучасних матеріальних цінностей суттєво підвищується економічна ефективність як окремих напрямків діяльності, так і всього підприємства. Тому від правильної організації бухгалтерського обліку та аудиту товарно-матеріальних цінностей існує пряма залежність отримання позитивних фінансових результатів та раціонального використання виробничих запасів.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

Нартова А.В. - магістрант
Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник С.В.

Заробітна плата перебуває в центрі уваги різних зацікавлених сторін – найманих працівників, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур. Кожна з цих сторін оцінює значення заробітної плати, якщо не як найважливіших.

Облік праці і заробітної плати – одна із складних і важливих ділянок роботи, що потребує точних і оперативних даних, у яких відображаються зміни чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників, виробничих витрат. Він займає одне з центральних місць у всій системі обліку на підприємстві. З одного боку, це пов'язано зі ставленням до таких питань власне робітників, для яких заробітна плата слугує основним джерелом матеріальних благ. З іншого боку, з тою обставиною, що суми, які спрямовує підприємство на оплату праці, так чи інакше слугують мірою, що визначає надходження податків і обов'язкових зборів у бюджет і цільові фонди.

Практика доводить: процес обліку розрахунків за виплатами працівникам є доволі трудомістким, потребує уваги й сконцентрованості, оскільки пов'язаний з обробленням значної кількості первинної інформації, містить значну кількість однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу. Крім того, нестабільність законодавства стосовно питання оплати праці призводить до того, що існує ризик неврахування бухгалтером змін у нормативно-правових актах. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки в обліку розрахунків з оплати праці.

Окреслення ринкових підходів до формування і використання коштів на оплату праці підприємства дозволило виділити проблеми у цій сфері, вирішення можливе через створення мотиваційних механізмів. Вони надаватимуть можливість керівникам приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо відтворення трудового потенціалу та економічного зростання підприємства.

У формуванні мотивації робітників, підвищення їх самовираження в роботі, особливе місце займає соціальна політика підприємства. По-перше, на підприємстві реалізуються пільги та гарантії в рамках соціального захисту робітників (соціальне страхування за віком, за випадком термінової непрацездатності, безробіття та ін.), які встановлені на державному або регіональному рівні. По-друге, підприємства надають своїм працівникам та членам їх сімей додаткові пільги, які відносяться до елементів матеріального стимулювання, за рахунок надання з цією метою коштів із фондів соціального розвитку

підприємства. Надання додаткових пільг та послуг соціального характеру, понад обов'язкові виплати, проводиться або за ініціативою адміністрації, яка дійсно втілює в життя принципи соціальної кадрової політики, або в результаті тарифних угод між адміністрацією та радою трудового колективу (профкомом), як виразником інтересів працівників. Ці виплати є такими ж обов'язковими для виконання, як і ті, що надаються згідно з трудовим законодавством.

Таким чином, соціальна політика підприємства являє собою заходи, пов'язані з наданням своїм працівникам додаткових пільг та виплат соціального характеру. Зацікавленість робітників в роботі на підприємстві та в його успішній економічній діяльності тим вище, чим більше кількість наданих підприємством пільг та послуг, чим більша їх величина зверх встановленого законом розміру. При цьому скорочується плинність кадрів, оскільки працівник навряд чи забажає втратити багаточисельні пільги при звільненні. Така політика може забезпечувати існування працівників у випадку невисокого рівня заробітної платні (наприклад, на державних підприємствах) або пропонуватися в інтересах залучення та збереження кваліфікованої робочої сили.

В якості мотиваційного ресурсу управління, соціально-орієнтована кадрова політика підприємства і пов'язані з нею соціальні послуги повинна сприяти тому, щоб робітник задовольняв свої потреби, інтереси та ціннісні орієнтації.

Для оцінки ефективності стимулювання персоналу визначено перелік індикаторів, зокрема, співвідношення внесених ідей та ризиків, пов'язаних з ними темпів зростання, обсягів реалізації, а відповідно фонду оплати праці, співвідношення темпів зростання фонду оплати праці та податкового навантаження на підприємства, а також фонду оплати праці та чистого прибутку. Розрахунок цих показників дасть змогу оцінити якісні характеристики підвищення мотивації персоналу до праці.

Зацікавленість робітників в роботі на підприємстві та його успішної економічної діяльності тим вище, чим більше кількість наданих підприємством пільг та послуг. При цьому скорочується плинність кадрів, так як робітник не бажає витратити пільги при звільненні. Соціальна політика підприємства є складовим елементом мотиваційного механізму підприємства.

Нові тенденції розвитку аналізу і контролю формування та використання коштів на оплату праці на підприємствах слід вбачати у переведенні менеджменту на інформаційні технології, які охоплюють повний інформаційний цикл. Необхідно створити автоматизовану програму переробки і використання інформації, яка необхідна для прийняття рішень щодо формування та використання коштів на оплату праці.

ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОГО І БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Попова А.А. - магістрант
Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник С.В.

Основні засоби є головною передумовою здійснення будь-якого виробничого процесу і займають важливе місце в активах сільськогосподарських підприємств. На сучасному етапі підприємства намагаються постійно підвищувати рівень ефективності використання основних засобів. Їх склад і структура визначають вид діяльності та виробничу потужність суб'єкта господарювання.

Облік основних засобів в Україні регулюється багатьма нормативними актами, що дає змогу базуючись на цих законодавчих актах, застосовуючи методики та інструкції, вести відповідний облік основних засобів, вірно відображати всі операції в обліку. Законодавчі та нормативні документи визначають методологічні засади формування інформації про основні засоби та її розкриття у фінансовій звітності.

Прийняття Податкового кодексу було спрямовано на те, щоб забезпечити зменшення розбіжностей, усунення спірних питань та вирішення проблем і неузгодженостей в податковому та бухгалтерському обліку. Облік основних засобів також потрапляє під ці позитивні зміни. Хоча, порівнюючи податкове та бухгалтерське законодавство виникають певні протиріччя, зокрема в частині критеріїв віднесення майна до основних засобів (рис. 1).

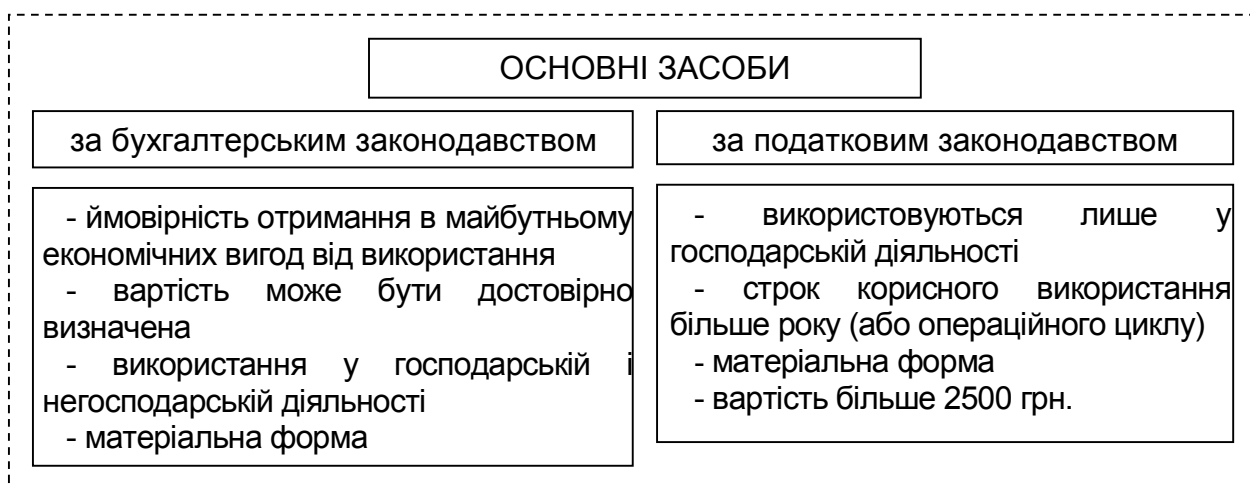

Рис. 1. Критерії віднесення майна до основних засобів за бухгалтерським та податковим законодавством

В основі класифікації основних засобів за Податковим кодексом лежить бухгалтерська класифікація відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Навіть назви податкових груп повторюють назви субрахунків бухгалтерського обліку. Щоправда, є і відмінності щодо класифікації

основних засобів, а саме Податковий кодекс не виділяє таку групу, як «інші необоротні матеріальні активи» та додатково надає групу «довгострокові біологічні активи», які, в свою чергу, регулюються не П(С)БО 7 «Основні засоби», а П(С)БО 30 «Біологічні активи».

Відмінність ще полягає у тому, що у класифікації груп основних засобів та інших необоротних активів встановлено мінімально допустимі строки корисного використання. Тобто строк використання окремих груп основних засобів не може бути менший, ніж це встановлено Податковим кодексом. Наприклад, для будівель мінімально допустимий строк корисного використання – 20 років. Якщо за обліковою політикою підприємства він становить 15 років, цей строк не годиться для податкового обліку. Отже, необхідно здійснити перехід від обліку за групами на пооб'єктний облік. Хоча на практиці зробити це майже неможливо, оскільки пропонується зовсім інший підхід.

Ще однією відмінністю в регулюванні обліку основних засобів за бухгалтерським та податковим законодавством є їх переоцінка. Так, за П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.

В податковому кодексі підходи до здійснення переоцінки значно відрізняються. Зокрема, проводять переоцінку об'єктів основних засобів, застосовуючи щорічну індексацію вартості основних засобів, що амортизується, та суми накопиченої амортизації на коефіцієнт індексації, який визначається за формулою:

$$K_i = [I(a-1) - 10] : 100,$$

де $I(a-1)$ – індекс інфляції року, за результатами якого проводиться індексація. Якщо значення K_i не перевищує одиниці, індексація не проводиться.

Збільшення вартості об'єктів основних засобів, що амортизується, здійснюється станом на кінець року (дату балансу) за результатами якого проводиться переоцінка та використовується для розрахунку амортизації з першого дня наступного року.

Отже, для забезпечення своєчасного та правильного обліку основних засобів та контролю за їх збереженням і використанням на підприємстві має бути розроблена економічно обґрунтована класифікація основних засобів за такими ознаками: натурально-речовим складом, функціональним призначенням, використанням, належністю, за відношенням до галузі народного господарства. Практичне застосування задекларованих норм в обліку основних засобів вимагає суттєвих доопрацювань та доповнень в напрямку пристосування їх до конкретних умов господарювання з метою спрощення порядку обліку та складання фінансової звітності.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Пригарова А.О. – магістрантка
Пристемський О.С. – к.е.н., доцент

Актуальною проблемою в економіці України є не залучення виробничих запасів і нарощування обсягів, а використання їх. Прискорення обороту виробничих запасів на один лише день дасть змогу, в цілому по країні господарству вивільнити значну частину коштів, зайняту у сфері обігу. Для цього потрібний дійовий економічний механізм впливу на ефективність використання виробничих запасів у державному секторі економіки. Ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку. На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік виробничих запасів.

Дослідженню актуальних проблем обліку виробничих запасів заборгованості присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, таких як Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Кужельний М.В., Мурашко В.М., Савицька Г.В., Петрова В.І., Стражева В.І., Сопко В.В. та інші.

Для здійснення виробничої діяльності підприємство повинно мати речові засоби виробництва, які являють собою певні матеріальні виробничі ресурси. Матеріальні ресурси є засобами виробництва, які включають засоби праці і предмети праці. Поняття матеріальних запасів слід відрізнити від поняття матеріальних ресурсів, яке є більш загальним ніж матеріальні або виробничі запаси. В теоретичному розумінні матеріальні запаси є предметами праці, які одноразово використовуються у виробничому процесі, свою вартість відразу переносять на готову продукцію. В бухгалтерському обліку більшість предметів праці вважаються виробничими запасами. Але поняття матеріальні і виробничі запаси є дискусійним і трактується в літературних джерелах неоднозначно. Реформування обліку в Україні і прийняття національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), зокрема П(С)БО 9 "Запаси", призвело до появи нового бухгалтерського терміну "запаси". Згідно П(С)БО 9 запаси визнаються активами, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням та їх вартість може бути достовірно визначена. Порівняння цієї термінології визначення запасів з визначенням їх у міжнародному стандарті бухгалтерського обліку - МСБО 2 показує, що ці твердження мають аналогічний зміст. Аналіз концептуальних визначень термінології показує, що по суті виробничі запаси і матеріальні запаси стали визначатись в П(С)БО 9 запасами.

Гаджинський А.М. вважає, що матеріальні запаси - це вироби народного споживання та інші товари, які очікують вступ в процес

особистого або виробничого споживання і знаходяться на різних стадіях виробництва і обороту продукції виробничо-технічного призначення. Крім того до виробничих запасів він відносить сировину, матеріали, комплектуючі вироби, купівельні напівфабрикати, моторне паливо, запасні частини, малоцінні швидкозношувані предмети, включаючи ріжучий і вимірювальний інструмент, інвентар, спецодяг.

Беляєв Ю.Я. під запасами розуміє "предмети праці, які в процесі виробництва перетворюються в ті чи інші продукти, або готову продукцію, призначену для особистого чи виробничого споживання". Далі він пропонує "в більш широкому розумінні під запасами розуміти виробничі потужності і запасне устаткування, обслуговуючий персонал і транспортні засоби, готівку і бібліотечні фонди, рівень технічної і практичної підготовки спеціалістів, надійність технічних засобів і т.д. .

Так Саблук П.Т. під виробничими запасами розуміє запаси засобів виробництва, які знаходяться в складах суб'єкта господарювання і необхідні для забезпечення безперервного виробничого процесу, причому це лише ті предмети праці, які ще не задіяні у процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму. Сучасні українські вчені та практики до товарно-матеріальних запасів (або матеріально-виробничих) відносять "товари, які були куплені підприємством і зберігаються на складі для наступної реалізації; готова продукція, напівфабрикати та незавершене виробництво; різні матеріали, що зберігаються на складі і призначені для переробки в процесі виробництва або для забезпечення виробничого процесу". Безруких П.С. виробничі запаси характеризує як "різні речові елементи виробництва, які повністю споживаються в кожному циклі і всю свою вартість переносять на вартість виробленої продукції, виконаних робіт і наданих послуг". До виробничих запасів відносить сировину і основні матеріали, допоміжні матеріали, купівельні напівфабрикати, відходи (зворотні), паливо, тару і тарні матеріали, запасні частини, малоцінні швидкозношувані предмети.

Найбільш оптимальним, на нашу думку, є наступне визначення виробничих запасів. Виробничі запаси - це складова частина предметів праці, які приймають участь у виготовленні продукції, але безпосередньо ще не задіяні у виробничому процесі, споживаються протягом одного виробничого циклу і всю свою вартість переносять на вартість кінцевого продукту.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ СКЛАДАННЯ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стадник Н.С. - магістр
Науковий керівник: к.е.н., доцент А.Ж. Сакур

Ринкові відносини в економіці України потребують удосконалення системи бухгалтерського обліку, фінансової звітності контролю та аудиту. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин та економічної співпраці між суб'єктами господарювання є характерними підвищені вимоги користувачів до якості інформаційного забезпечення. Це пояснюється і тим що якісні характеристики використаних інформаційних джерел впливають на економічну ефективність обґрунтування та прийняття рішень.

Однак існуюча практика формування інформації свідчить про відсутність цілісної системи відображення і визначення фінансових результатів, що не дає змоги об'єктивно їх оцінювати й передбачати. Результати реформування системи бухгалтерського обліку в Україні ще недостатньо якісні, а показники фінансової звітності не повною мірою придатні для прийняття рішень, не відповідають інформаційним потребам користувачів та якісним характеристикам звітної інформації. Для вирішення зазначених проблем фінансову звітність, як основу інформаційного забезпечення прийняття рішень, необхідно розвивати у напрямі покращення механізму інформаційного обміну між зацікавленими користувачами та підприємством. Саме тому актуальними є дослідження, спрямовані на удосконалення теоретичних та організаційно-методичних засад складання фінансової звітності для підвищення її інформативності та релевантності у процесі інформаційного забезпечення прийняття рішень.

Фінансова звітність становить основу інформаційного забезпечення зовнішніх користувачів. Метою подання фінансової звітності є надання інформації про діяльність підприємства. Для користувачів фінансової звітності її зрозумілість та доречність визначається її суттєвістю і придатністю для прогнозування та прийняття рішень. Зіставність досягається на основі послідовності, історичної собівартості, періодичності, єдиного грошового вимірника. Однією з умов прийняття ефективних стратегічних рішень є досягнення компромісу між якісними характеристиками на користь достовірності.

Використання різних методологічних прийомів призводить до неможливості зіставлення даних бухгалтерського обліку як з даними інших звітних періодів, так і за даними бухгалтерської звітності інших організацій, а це робить дані бухгалтерської звітності непридатними для макроекономічних розрахунків. З урахуванням важливості та недостатньої розробленості системи документування процесу аналізу

показників фінансової звітності і його результатів, необхідно розробити заходи з удосконалення організації аналізу фінансової звітності для обробки показників фінансової звітності.

У діючій формі балансу форма № 1 „Баланс” всі статті згруповано за їх економічним змістом у чотирьох розділах активу та п'яти розділах пасиву. Інформація про активи підприємства і його зобов'язання розглядається в двох аспектах – бухгалтерському і управлінському.

На наш погляд, з бухгалтерського балансу підприємства повинно впливати таке:

- структура капіталу (аспект фінансування);
- структура майна для отримання інформації про кредитоспроможність (аспект інвестування);
- взаємозв'язок структури капіталу і майна, що характеризуватиме платоспроможність підприємства.

Вважаємо також, що необхідною умовою достовірного відображення стану активів і пасивів підприємства є формування в системі балансу показників, пов'язаних з інтелектуальними ресурсами, які, на жаль, на сьогодні взагалі не представлені не тільки у вітчизняних П(С)БО, але і в зарубіжних обліково-аналітичних системах.

На сьогодні фінансовий результат – це не тільки результат успішної роботи підприємства вчора, а й грошовий потік завтра. „Звіт про фінансові результати”, як форма фінансової звітності, покликаний відображати величину доходів за видами, величину і склад витрат, понесених у зв'язку з одержанням цих доходів і, відповідно до цього, - фінансовий результат діяльності підприємств за звітний період.

У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку (П(с)БО) 3 „Звіт про фінансові результати” дається визначення категорій „Дохід”, а визначення категорій „Чистий дохід” не зустрічаємо в жодному з П(с)БО. Згідно з П(С)БО 15 „Дохід” не визнаються доходами такі надходження від інших осіб: сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету і позабюджетних фондів. Проте ці суми включають у „Звіті про фінансові результати” до складу доходу, тоді як вони не можуть бути його складовими у відповідності із вище зазначеним стандартом. Адже саме визначення доходу, як дається у П(С)БО 3 „Звіт про фінансові результати” підкреслює, що доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що приводять до зростання власного капіталу, а значить їх не можна визнавати доходами і відповідно не слід відображати на рахунках класу 7 „Доходи та результати діяльності”.

З метою уникнення таких невідповідностей доцільно було б у формі фінансової звітності „Звіт про фінансові результати” (Форма №2) вилучити статтю „Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)” і залишити статтю з такою назвою: „Дохід від

реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)”, де відобразатиметься дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без податку на додану вартість та акцизного збору. Крім того, повернення товару не є доходом підприємства, отже немає необхідності наводити цей показник безпосередньо у Формі №2. Таку інформацію можна надавати у примітках до фінансової звітності.

У зв'язку з необхідністю відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності показників доходів і витрат у розрізі видів діяльності, доцільним було б послідовне відображення доходів і витрат, згрупованих за видами діяльності. А уточнення назв окремих доходів, рахунків і складу фінансових результатів, залежно від предмета діяльності, забезпечить основу для досить стрункої системи відображення у фінансовій звітності формування фінансових результатів.

Водночас, відсутність показників, що відображають фінансовий результат від фінансової та інвестиційної діяльності, не дозволяє одержати інформацію про те, який прибуток або збиток одержало підприємство в результаті фінансової та інвестиційної діяльності. У зв'язку з цим доцільно було б виділити у Формі №2 і такі показники, як „Фінансовий результат від фінансової діяльності” та „Фінансовий результат від інвестиційної діяльності”.

Отже, удосконалення існуючої форми фінансової звітності “Звіт про фінансові результати” доцільно провести за такими напрямками:

- відображати доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), з вилученням непрямих податків та інших вирахувань з доходу;
- уточнити економічний зміст та економічні назви окремих показників;
- доповнити форму необхідними показниками, наявність яких сприятиме підвищенню аналітичної цінності інформації.

На нашу думку, це сприятиме підвищенню якості результатів аналізу фінансової звітності; забезпечить одержання достовірної звітно-аналітичної інформації користувачами і дозволить обґрунтувати та використати резерви підвищення ефективності прийняття рішень на основі фінансової звітності.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЙ

**Сіненко В.В.- магістр
Науковий керівник-к.е.н., доцент Шепель І.В.**

Однією із центральних проблем, що безпосередньо стосуються здійснення інвентаризаційного процесу на підприємствах України, в тому числі й на сільськогосподарських, є забезпечення високої якості

проведення інвентаризацій. Часто в практичній діяльності суб'єктів господарювання зустрічаються випадки необґрунтованого заниження значення інвентаризаційної роботи, неналежного, а часом і формального проведення інвентаризацій.

Передумовою вирішення даної проблеми є розробка ефективної методики оцінки якості інвентаризації. Така методика дозволить зацікавленим особам (власникам та керівникам підприємства, працівникам бухгалтерії, аудиторам та іншим) бути впевненими в надійності і точності результатів інвентаризації та використовувати в своїй роботі підтверджені інвентаризацією дані обліку і звітності.

Управління якістю інвентаризаційного процесу має кінцеву мету – визначення дійсного рівня інвентаризаційної роботи на підприємстві, виявлення недоліків в організації і проведенні інвентаризації на тому чи іншому її етапі. На нашу думку, ця мета може бути досягнута за рахунок створення і застосування методики кількісної оцінки якості інвентаризації. Слід зауважити, що в економічній науці недостатньо вивченими залишаються питання діагностики ефективності проведених інвентаризацій, зокрема не існує загальноприйнятої методики визначення їх якості.

Наведемо критерії оцінки якості інвентаризації на кожному з етапів інвентаризації (табл. 1).

Враховуючи те, що окремі критерії в різній мірі впливають на якість конкретного етапу, то за допомогою методу експертних оцінок спочатку визначаємо нормативні коефіцієнти значимості кожного критерію (k_{ij}). Сума значень коефіцієнтів значимості критеріїв етапу (при дотриманні всіх критеріїв) дорівнює одиниці, тобто нормативному значенню рівня якості окремого етапу інвентаризації. Далі перевіряємо дотримання кожного критерію при проведенні інвентаризації, яка оцінюється.

На наступному кроці обчислюємо показник, що оцінює якість окремого етапу інвентаризації – комплексний коефіцієнт якості i -го етапу (K_i), який розраховується за формулою 1:

$$K_i = \sum_{j=1}^n k_{ij}, \quad (1)$$

де k_{ij} – коефіцієнт значимості j -го критерію i -го етапу забезпечення якості інвентаризації. n – кількість критеріїв i -го етапу; i – номер етапу; j – номер критерію.

Необхідно зауважити, що до розрахунків приймаємо лише коефіцієнти значимості критеріїв (k_{ij}), що виконуються. Встановимо нормативні значення коефіцієнта якості i -го етапу (K_i). Методика розрахунку даного показника базується на визначенні дотримання критеріїв забезпечення якості інвентаризації. При цьому наведені критерії не є бажаними, виконання яких може відбуватися, а може і не відбуватися. Вони є обов'язковими і чітко регламентовані законодавчо-нормативними актами, які регулюють проведення інвентаризації.

Таблиця 1

Критерії оцінки якості інвентаризації

Етапи інвентаризації	Критерії оцінки якості інвентаризації	Коефіцієнт значимості критерію (k_{ij})
1) організаційно-підготовчий	1. Наявність плану-графіку проведення інвентаризації 2. Наявність розпорядчого документу на створення постійно діючої інвентаризаційної комісії 3. Наявність розпорядчого документу на створення робочої інвентаризаційної комісії 4. Наявність розпорядчого документу на проведення інвентаризації 5. Дотримання строків проведення інвентаризації 6. Проведення інструктажу членів робочої інвентаризаційної комісії 7. Не призначення головою робочої інвентаризаційної комісії одного і того ж працівника два роки підряд у тих самих матеріально відповідальних осіб 8. Наявність складених перед початком інвентаризації розписок матеріально відповідальних осіб	0,1 0,1 0,1 0,15 0,25 0,05 0,05 0,2
2) технологічно-документальний	1. Проведення інвентаризації по всіх місцях зберігання і матеріально відповідальних особах 2. Наявність візи представників інвентаризаційної комісії на прибуткових і видаткових документах, виписаних під час проведення інвентаризації 3. Застосування типових форм інвентаризаційних документів 4. Наявність на інвентаризаційних описах (актах інвентаризації) підписів і розписки матеріально відповідальної особи 5. Наявність на інвентаризаційних описах (актах інвентаризації) підписів членів інвентаризаційної комісії 6. Правильність заповнення в інвентаризаційних описах (актах інвентаризації) інших обов'язкових реквізитів	0,15 0,1 0,15 0,2 0,19 0,21
3) порівняльно-аналітичний	1. Наявність і правильність заповнення порівняльних відомостей по виявлених інвентаризаційних різницях 2. Дотримання умов заліку лишків і нестач внаслідок пересортиці 3. Правильність розрахунку шкоди, завданої винною особою 4. Правильність розрахунку норм природного убутку 5. Наявність у протоколах висновків і пропозицій щодо результатів інвентаризації	0,4 0,15 0,15 0,15 0,15
4) результативний (підсумковий)	1. Затвердження керівником підприємства у 5-денний термін протоколу інвентаризаційної комісії 2. Правильність регулювання інвентаризаційних різниць у бухгалтерському обліку 3. Відображення в обліку результатів інвентаризації у місяці закінчення інвентаризації	0,35 0,45 0,2

Враховуючи це, за допомогою методу експертних оцінок встановимо жорсткі нормативні межі коливання значень K_i :

$K_i=1$ – на i -ому етапі інвентаризація проведена на високому рівні, відповідно до вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$1 > K_i \geq 0,9$ – на i -ому етапі інвентаризація проведена на належному рівні з незначними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$0,9 > K_i \geq 0,8$ – на i -ому етапі інвентаризація проведена на допустимому рівні з певними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів. При цьому необхідно обов'язково здійснити додаткову логічну перевірку порушень і дати відповідь – чи при цих порушеннях можна визнати результати інвентаризації достовірними.

$K_i < 0,8$ – на i -ому етапі інвентаризація проведена на низькому рівні зі значними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів; результати інвентаризації визнаються недійсними.

Отримавши комплексні коефіцієнти якості етапів, можемо розрахувати загальний коефіцієнт якості інвентаризації ($K_{\text{заг}}$). Оскільки важливість окремих етапів інвентаризації неоднакова, при розрахунку $K_{\text{заг}}$ необхідно використовувати встановлені в межах одиниці коефіцієнти значимості етапів. Кількісне вираження коефіцієнтів значимості етапів (g_i) встановлюється методом експертних оцінок:

- 1) організаційно-підготовчий – 0,22;
- 2) технологічно-документальний – 0,29;
- 3) порівняльно-аналітичний – 0,29;
- 4) результативний (підсумковий) – 0,2.

Сума значень g_i рівна одиниці, тобто нормативному значенні рівня якості інвентаризації. Виходячи з цього, загальний коефіцієнт якості інвентаризації ($K_{\text{заг}}$) знаходиться за формулою 2:

$$K_{\text{заг}} = \sum_{i=1}^4 (K_i \times g_i), \quad (2)$$

де g_i – коефіцієнт значимості i -го етапу.

Треба зауважити, що якщо на певному етапі $K_i < 0,8$, то для розрахунку загального коефіцієнта якості інвентаризації ($K_{\text{заг}}$) його значення (K_i) прирівнюється до нуля.

За допомогою методу експертних оцінок визначимо можливі значення загального коефіцієнта якості інвентаризації ($K_{\text{заг}}$):

$K_{\text{заг}}=1$ – інвентаризація проведена у повній відповідності до вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$1 > K_{\text{заг}} \geq 0,95$ – інвентаризація проведена на високому рівні з незначними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

$0,95 > K_{\text{заг}} \geq 0,85$ – інвентаризація проведена на належному рівні з певними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;
 $K_{\text{заг}} < 0,85$ – інвентаризація проведена на низькому рівні зі значними порушеннями вимог чинних законодавчо-нормативних актів;

результати інвентаризації визнаються недійсними.

Для документального оформлення оцінки якості проведених на підприємстві інвентаризацій можемо запропонувати Відомість оцінки якості інвентаризації, яка розроблена на основі наведеної вище методики. Вона є важливою основою для прийняття керівництвом підприємства управлінських рішень, які стосуються інвентаризаційного процесу. Цей документ апробований в практичній діяльності сільськогосподарських підприємств Херсонської області, зокрема в СПП «Степове»Нововоронцовського району.

Розроблена методика оцінки якості інвентаризації дозволяє зацікавленим особам робити висновки про реальний стан і ефективність інвентаризаційної роботи на підприємстві, визначати об'єктивність та достовірність конкретної інвентаризації, її відповідність законодавчо-нормативним актам. Це дає змогу бути впевненими в правильності отриманих результатів інвентаризації та використовувати їх при коригуванні й уточненні даних обліку і звітності.

Разом з цим за допомогою запропонованої методики можна виявити недоліки та порушення, які мають місце при проведенні інвентаризації на тому чи іншому її етапі. Це виступає визначальною основою для їх подальшого попередження та усунення. Дослідження та розробка методики оцінки якості інвентаризації має важливе як теоретичне, так і практичне значення, виступає передумовою подальших наукових розробок означеної проблеми.

Виходячи із важливості проблеми визначення ефективності інвентаризаційного процесу, запропоновано методику оцінки якості інвентаризації, в основу якої закладена перевірка передумов забезпечення якості інвентаризації на кожному етапі інвентаризації і розрахунок коефіцієнтів якості окремого етапу інвентаризації та інвентаризації загалом. Ця методика дає можливість зацікавленим особам (власникам та керівникам підприємства, працівникам бухгалтерії, аудиторам та іншим) реально оцінити ефективність та об'єктивність проведеної інвентаризації, бути впевненими в надійності й точності її результатів, що є підставою для коригування даних бухгалтерського обліку та звітності. Для документального оформлення оцінки якості проведеної інвентаризації відповідно до вищенаведеної методики, розроблено форму Відомості оцінки якості інвентаризації.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

**Суліменко В.П. – магістр
Науковий керівник – к.е.н., доцент Л. О. Абсава**

Зміни, які відбуваються на сучасному етапі в бухгалтерському обліку і фінансової звітності направлені, перш за все, на приведення її у відповідність з положеннями міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що в значній мірі ускладнює підходи до проведення фінансового аналізу підприємств. Особливості аграрної економіки зумовлюють потребу специфічних звітних показників, які достовірно відображають результати діяльності сільськогосподарських підприємств і дають можливість забезпечувати на основі їх аналітичної інтерпретації вироблення обґрунтованих управлінських рішень щодо економічного регулювання виробництвом. Існуюча ж система вітчизняної фінансової звітності надто уніфікована і не забезпечує необхідної для цього інформації про виробничу і фінансову діяльність таких підприємств. Так само надто скорочена й спрощена статистична звітність насамперед про структуру витрат виробництва у сільському господарстві, а наявна в ній інформація не узгоджується за підприємствами різних форм власності. Все це ускладнює аналітичну й економічну роботу, не сприяє формуванню виважених управлінських рішень в аграрному виробництві.

Процеси реформування бухгалтерського обліку, як і практика використання Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, засвідчили наявність багатьох недостатньо вивчених і неузгоджених питань щодо формування та використання бухгалтерської фінансової звітності при обґрунтуванні та прийнятті управлінських рішень. Отже, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методичних розробок, спрямованих на удосконалення практики складання і використання бухгалтерської фінансової звітності та забезпечення адекватності її вимогам користувачів, що й визначає актуальність обраної теми дослідження.

Бухгалтерський баланс є основним джерелом інформації про фінансовий і майновий стан підприємства на звітну дату. В основу будови балансу покладається науково обґрунтоване групування розділів і елементів статей активу і пасиву. Правильно побудований баланс всесторонньо охоплює господарську діяльність підприємства, забезпечує належне групування господарських явищ, що, відповідно, дає змогу об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства. У цілому бухгалтерський баланс максимально наближений за своїм змістом до умов ринкової економіки і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та дає досить вдалу структуру подання інформації. Проте, існує цілий ряд неточностей, які вимагають доопрацювання.

Раціональне групування статей активу і пасиву має на меті встановлення залежності між ними та спрощення аналізу використання засобів, наданих підприємству. Такий підхід передбачає збалансованість активів і пасивів та певну послідовність розміщення розділів і статей балансу в залежності від швидкості обертання. Відповідно в першому розділі активу балансу розміщено довгострокові оборотні активи, які знаходяться в обороті найбільш тривалий час, в другому – короткострокові оборотні активи. деяка неузгодженість виникає при виділенні окремим розділом «Витрати майбутніх періодів». які можуть містити як довгострокові так і короткострокові оборотні активи. Тому пропонується розкрити суми витрат майбутніх періодів, погашення яких передбачається строком більше операційного циклу в статті «Інші довгострокові оборотні активи».

В діючій формі балансу збережено порядок ліквідності статей, що традиційно склався в нашій країні. Проте деякі позиції вимагають уточнення. Зокрема, дебіторська заборгованість, яка є частиною операційного циклу, відображається в розділі «Короткострокові оборотні активи». Оскільки операційний цикл може перевищувати один рік, ми вважаємо за необхідне здійснити її поділ в залежності від строку обороту в складі короткострокових оборотних активів на дебіторську заборгованість в частині, яка буде погашена як протягом 12 місяців з дати балансу, так і тієї, яка очікується до погашення після 12 місяців із дати балансу. Такий поділ має важливе значення при визначенні терміну реалізації дебіторської заборгованості, тобто її ліквідності.

Групування статей балансу будується таким чином, щоб розміщення господарських засобів по активу відповідало їх формуванню по пасиву. Таке групування має на меті полегшити контроль і аналіз фінансово-виробничої діяльності підприємств. П(С)БО 2 «Баланс» регламентує розмежування пасиву балансу на власний капітал та зобов'язання. Проте при визначенні статей, які включаються до складу власного капіталу та зобов'язань, виникають питання, які потребують більш глибокого вивчення. На сьогоднішній час, окремим розділом виділено та віднесено до складу зобов'язань забезпечення наступних витрат і платежів.

Необхідно відмітити, що протягом багатьох десятиліть ці статті включалися до складу джерел власних і прирівняних до них коштів, та служили для виявлення величини власних оборотних засобів підприємства. Тому, нами пропонується перегрупувати розділи пасиву балансу відповідно їх економічної суті, зокрема включити статтю «Цільове фінансування» до розділу I пасиву «Власний капітал». Внесення в діючий баланс запропонованих нами доповнень і змін дозволять без попереднього перегрупування і перерахунку окремих його позицій, використовувати дані при аналізі бухгалтерської фінансової звітності.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ОБЛІКУ ВИТРАТ В РОСЛИННИЦТВІ

Суліменко К.О. – магістр
Науковий керівник – к.е.н., доцент С.І. Самайчук

Ефективність виробництва сільськогосподарської продукції на пряму пов'язана із раціональним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. В зв'язку з цим важливе значення набуває правильна організація обліку та контролю витрат на виробництво продукції рослинництва, що повинна будуватися на науково обґрунтованому підході до вибору та оптимізації найбільш прогресивних та забезпечуючих інформаційні потреби управління методах бухгалтерського обліку.

Побудова обліку витрат на виробництво на рівні міжнародних стандартів в першу чергу пов'язана із методикою контролю та системою управління. Така цільова направленість та накопичений досвід при порівнянні систем обліку витрат на Україні та за кордоном дозволяють виокремити наступні задачі щодо організації обліку витрат:

1. Виявлення можливостей виробничого обліку в умовах конкурентної ринкової економіки на основі аналізу їх теоретичних концепцій та діючої практики.

2. Визначення методики класифікації об'єктів обліку витрат, виходячи з накопиченого вітчизняного та зарубіжного досвіду для практичного застосування у діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

3. Належне обґрунтування методики визначення та розрахунку раціональної бази розподілу непрямих витрат рослинництва.

4. Формування рекомендацій з удосконалення організації контролю витрат на підприємствах в нових умовах швидкоплинного зовнішнього середовища.

5. Удосконалення системи показників виробничого обліку, яка повинна відповідати всім вимогам щодо планування, обліку, регулювання, аналізу та контролю витрат виробництва.

В економічній літературі вітчизняними вченими-економістами приділена велика увага методам обліку витрат та калькулювання собівартості продукції, але в основному для застосування в різних галузях промисловості. У цих дослідженнях фактично не враховуються особливості сільськогосподарського виробництва, зокрема таких важливих моментів як:

- тривалість виробничого циклу;
- особливості технології та організації виробництва;
- кількісні і якісні характеристики продукції;
- можливість розмежування витрат за елементами;
- спеціалізація виробництва.

Першочерговою задачею, що стоїть перед кожним бухгалтером на різних рівнях управління підприємством, є правильний вибір об'єктів обліку витрат (далі – об'єкти обліку). За останні роки багато вчених-економістів ставили задачу науково обґрунтувати визнання об'єктів обліку та їх економічну сутність. Згідно Методичних рекомендацій № 132 об'єктами обліку в галузі рослинництва виступають сільськогосподарські культури (види культур) або роботи. Вивчення літературних джерел, нормативних документів та практики діяльності досліджуваних підприємств дозволили встановити, що витрати, понесені на вирощування продукції рослинництва, обліковуються за чотирима групами об'єктів:

1. сільськогосподарські культури (або групи культур), які дадуть урожай у поточному році;
2. сільськогосподарські роботи та культури під урожай наступного року;
3. витрати, що підлягають розподілу;
4. інші об'єкти.

Характерною особливістю сільськогосподарського виробництва є наявність в ньому біологічних активів, що неможливо не враховувати в діючій практиці сільськогосподарських підприємств. Згідно П(С)БО 30 «Біологічні активи» об'єктами обліку є біологічні активи, зокрема: об'єктом обліку поточних біологічних активів рослинництва можуть бути види або однорідні групи сільськогосподарських рослин чи окремі культури та довгострокові біологічні активи рослинництва, що підтверджується, як нормативно-правовим актом, так й науковими працями провідних вітчизняних вчених, тобто формування витрат щодо окремих об'єктів, як правило, досягається. Враховуючи розглянуті теоретичні та практичні підходи щодо обліку витрат, а також особливості системи управління біологічними активами, можна зробити висновок, що в основу вибору об'єктів обліку витрат рослинництва доцільно включати: ознаку класифікації фактів виникнення витрат та узагальнення і зведення даних фактів про витрати за різними рівнями здійснення технологічних процесів виробництва та управління ними. Метод обліку виробничих витрат та метод калькуляції собівартості продукції - це два самостійно діючих, але тісно взаємопов'язаних аспектів організації та реалізації методології бухгалтерського обліку. Методом обліку витрат є процес відображення господарських фактів в первинних документах з метою фіксації оцінки, групування та зведення даних для послідувального контролю та аналізу, а метод калькуляції – порядок обчислення собівартості окремих видів продукції на підставі відображених у обліку даних за допомогою відповідних прийомів та способів. Метод калькуляції собівартості продукції дає можливість обчислювати собівартість продукції (робіт, послуг), оцінювати незавершене виробництво, брак у виробництві, втрати, нестачі, надлишки продукції.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Тараненко Н.Г.- магістр
Науковий керівник - к.е.н., доцент Шепель І.В.

Розрахунки – це система взаємин між юридичними і фізичними особами, що виникають у момент практичного виконання юридично оформлених фінансових зобов'язань при здійсненні товарних і нетоварних операцій. Для того, щоб довести це, застосуємо системний підхід при дослідженні розрахунків.

Системний підхід – це напрямок методології соціально-наукового пізнання і соціальної практики, в основі якого лежить дослідження об'єктів як системи. Системний підхід узагальнює поняття системи та системного аналізу. Системний аналіз розуміють як основу методології:

а) вирішення складних проблем шляхом їхнього усвідомлення та упорядкування (структуризації);

б) дослідження будь-яких об'єктів через представлення їх як систем та аналізу цих систем.

“В системному аналізі передбачається, що будь-який об'єкт, прийнятий як первинний, може бути представлений як елемент (або підсистема) деякої системи більш високого рангу і як система відносно деякої сукупності підсистем більш низького рангу. Такому двоїстому стану елемента відповідають два підходи до його вивчення: макро- та мікропідхід.

На макропідході об'єктом вивчення та дослідження є конкретна система як частина системи більш високого рангу. На мікропідході об'єктами дослідження стають внутрішня структура й функції елементів самої конкретної системи.” Системному підходу притаманні такі основні принципи:

✓ кінцевої мети – абсолютний пріоритет кінцевої (глобальної) мети, тобто цілі створення і використання конкретної системи можливо розглядати тільки з урахуванням глобальних цілей надсистеми;

✓ єдності – розгляд системи як цілого і сукупності елементів;

✓ зв'язності – розгляд будь-якої частини разом із зв'язками, з оточенням;

✓ ієрархії – корисно враховувати ієрархію елементів і виконувати їхнє ранжирування у процесі дослідження;

✓ функціональності – спільний розгляд структури та функцій із пріоритетом функцій над структурою;

✓ розвитку – врахування змін системи, її здатність до розвитку, розширення, зміни елементів, накопичення інформації;

✓ децентралізації – поєднання рішень, які приймаються, та

управління централізацією і децентралізацією;

✓ невизначеності – врахування факторів невизначеності та випадковості у системі.

Взявши за основу класифікацію систем Белогурова В.П., можна дати таку характеристику системі розрахунків:

1) за здатністю до змінення вона є динамічною – під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників елементи системи розрахунків здатні переміщуватись, перегруповуватись, трансформуватись, не руйнуючи при цьому системи;

2) за умовами функціонування вона є імовірнісною – тобто це система, кінцевий стан якої можливо передбачити з певним ступенем імовірності;

3) за типом вона є соціальною – тобто системою, виникнення та цілісність якої визначається наявністю та взаємодією людей із спільністю конкретних цілей та інтересів;

4) за обсягом вона може бути і малою, і середньою, і великою в залежності від кількості її елементів та числа внутрішніх зв'язків;

5) за положенням в процесі взаємодії вона може бути як зовнішньою, так і внутрішньою в залежності від того з ким взаємодіє: з державою, з контрагентом, з філіалом, з робітником, з покупцем – фізичною особою і т.д.

Об'єктом системи розрахунків є фінансові зобов'язання, а також взаємини між суб'єктами системи розрахунків по їх погашенню.

Суб'єктами системи розрахунків виступають: постачальники товарів, робіт, послуг – одержувачі коштів; покупці товарів, робіт, послуг – платники коштів; банки й інші фінансово-кредитні установи – посередники з переказу коштів; треті особи – гаранті при проведенні розрахунків. Механізм розрахунків, будучи елементом системи розрахунків, характеризується цілою низкою складових, тобто являє собою підсистему системи розрахунків.

Системі розрахунків, як і іншим системам, характерні наступні ознаки:

- являє собою цілісний комплекс взаємозалежних елементів;
- є підсистемою більш складної надсистеми;
- знаходиться в єдності і постійній взаємодії з навколишнім середовищем;
- має внутрішні (між частинами системи), і зовнішні (між системою і навколишнім середовищем) зв'язки;
- має ієрархічну структуру, обумовлену складом елементів, підсистем і їхніх зв'язків;
- володіє визначеними стійкими властивостями;
- знаходиться в постійній зміні, тобто розвивається й удосконалюється.

Таким чином, можна зробити висновок, що розрахунки дійсно є

системою, тому що функціонують задля досягнення певної мети та являють собою сукупність підсистем, елементів і їхніх відносин, закономірно зв'язаних у єдине ціле.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

**Тимошенко М.С. – магістр
Подаков Є.С. - к.е.н., доцент Херсонський ДАУ**

Дослідження організації облікового процесу у сільськогосподарських підприємствах показало, що розробка облікової політики носить дещо формальний характер, який передбачає складання фінансової звітності відповідно до загальних вимог П(С)БО та зовнішніх користувачів. На таку ситуацію впливають як відсутність достатнього практичного досвіду управління в ринкових умовах, так і недостатнє законодавче регулювання даного питання.

Вітчизняний бухгалтерський облік історично розвивався за активної участі держави. Інструментом нормативного регулювання була інструкція, що містила правила його ведення та охоплювала всю методичну базу з урахуванням галузевих особливостей. Це не вимагало ніяких самостійних тлумачень з боку бухгалтерів або інших державних чи професійних органів. Потреба у формуванні облікової політики виникла лише в умовах повної господарської самостійності підприємства. Офіційне запровадження зумовлене процесами реформування національної системи бухгалтерського обліку відповідно до вимог ринкової економіки шляхом гармонізації його з міжнародними стандартами.

Поняття "облікова політика" увійшло до сучасної науки і практики вітчизняного бухгалтерського обліку з прийняттям Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та пакета національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО). Воно є ключовим у системі міжнародних стандартів фінансової звітності, що зумовлено самою ідеєю стандартизації обліку та звітності. Загальні правила бухгалтерського обліку в Україні встановлюються законодавчо, а на кожному підприємстві залежно від галузі господарювання, умов діяльності, кваліфікації персоналу, технічного забезпечення вони конкретизуються його обліковою політикою.

Підходи, визначені в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", П(С)БО, дістали подальший розвиток, вони істотно поглиблені та розширені. Зокрема, обґрунтовано необхідність та історичну зумовленість облікової політики, сформульовано фактори, які визначають особливість облікової роботи підприємства, а отже, справляють вплив на формування облікової

політики, досліджено її вплив на результати фінансово-господарської діяльності.

За визначенням, наведеним у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання звітності. Разом з тим, законодавча база тільки в основних аспектах визначає норми в галузі методології облікової політики, визначаючи цю складову облікового процесу. Діючі законодавчі норми потребують додаткових коментарів та деталізації особливостей їх практичного застосування.

На вибір і обґрунтування облікової політики підприємства впливають такі основні фактори: форма власності та організаційно-правова форма підприємства; галузева приналежність або вид діяльності; обсяги діяльності, чисельність працівників і т. д.; система оподаткування; ступінь свободи діяльності в ринкових умовах (самостійність рішень в питаннях ціноутворення, вибору партнера); стратегія фінансово-господарського розвитку; наявність матеріальної бази (забезпечення комп'ютерною технікою й іншими засобами оргтехніки, програмними продуктами тощо); система інформаційного забезпечення підприємства (по всіх необхідних для ефективної діяльності підприємства напрямках); рівень кваліфікації кадрів; система матеріального стимулювання і ефективності роботи підприємства.

Обґрунтованість облікової політики суттєво залежить від обґрунтованості вартісної оцінки відповідних об'єктів чи процесів. У сільському господарстві вартісна оцінка застосовується відповідно до певного технологічного процесу. Саме специфіка організаційно-технологічних особливостей виробництва впливає на вибір методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.

У практиці господарювання аграрних підприємств постійно відбувається адаптація до умов роботи з використанням національних стандартів бухгалтерського обліку. При цьому особливо актуальним є питання оцінки ролі облікової політики в процесі управління підприємством. Розуміння і прийняття облікової політики має ґрунтуватися не тільки на глибокому і всебічному вивченні ринкового середовища, потенціалу і перспективі розвитку підприємства, нормативної бази діяльності і ведення облікових робіт, а й на інформації, що одержана після проведення аналітичних розрахунків та оцінки наслідків вибору того чи іншого методу облікової політики. При цьому основним критерієм при виборі того чи іншого методу обліку по елементах облікової політики повинна бути економічна ефективність, оскільки від прийнятих методів обліку залежить об'єктивність і точність розкриття інформації у фінансовій звітності підприємства.

Підводячи підсумки можна стверджувати, що облікова політика кожного сільськогосподарського підприємства повинна здійснюватися

розумним поєднанням законодавчого регулювання і власної ініціативи підприємства щодо ведення обліку та складання фінансової звітності, враховуючи галузеві особливості. Саме галузеві аспекти здебільшого визначають спектр методологічних та організаційно-технологічних особливостей облікової політики, що має відобразити реальний фінансово-майновий стан діяльності підприємства при складанні фінансової звітності.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Ткач Ю.М.- магістр
Науковий керівник-к.е.н., доцент Шепель І.В.**

Проведене дослідження стану обліку збутової діяльності в сільськогосподарських підприємствах дозволило виявити ряд питань які вимагають обґрунтованого вирішення. Серед цих питань найбільш істотними, на нашу думку, слід вважати наступні: можливість визначення за даними бухгалтерського обліку повної (комерційної) собівартості товарної сільськогосподарської продукції, впорядкування бухгалтерського обліку збутових операцій з можливістю аналітичної деталізації та раціональна організація їх контролю.

Відповідно до п. 17 П(С)БО 16 „Витрати” адміністративні витрати, витрати на збут (витрати обігу в торгівлі) та інші операційні витрати не включаються до собівартості реалізованої продукції.

Слід відмітити, що діюча модель обліку витрат передбачає включення до собівартості лише виробничих витрат, в результаті чого формується тільки виробнича собівартість виготовленої продукції, призначеної для подальшого продажу. Комерційна (повна) собівартість жодним пунктом стандартів не регулюється, а невиробничі витрати в повному обсязі списуються на фінансові результати періоду.

В обліку витрати на збут і витрати обігу відображаються окремо від витрат, які формують собівартість реалізованої продукції і, як наслідок, комерційну (повну) собівартість, яка найбільш точно відображає розмір понесених витрат, з облікових даних отримати не можливо. Цей показник формується виключно в рамках внутрішньогосподарського обліку.

Нині діюча модель обліку витрат, на нашу думку, знижує аналітичність показника собівартості, який формується за даними бухгалтерського обліку, ускладнює процес ціноутворення. Вважаємо, що діюча модель обліку повинна передбачати можливість відокремленого обліку прямих та непрямих витрат маркетингової та збутової діяльності з метою коригування собівартості реалізації на

суму прямих збутових витрат. При цьому сільськогосподарське підприємство, залежно від специфіки його роботи, повинно самостійно визначати перелік збутових витрат, які будуть включатися до собівартості. Для побудови вдосконаленої моделі обліку необхідно розробити механізм розподілу маркетингових і збутових витрат для потреб формування показника повної (комерційної) собівартості (рис. 1).

Сучасна методика обліку передбачає відображення узагальненої інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт і наданих послуг на рахунку 90 „Собівартість реалізації” з наступною деталізацією за субрахунками: 901 „Собівартість реалізованої готової продукції”, 902 „Собівартість реалізованих товарів”, 903 „Собівартість реалізованих робіт і послуг”, 904 „Страхові виплати”.

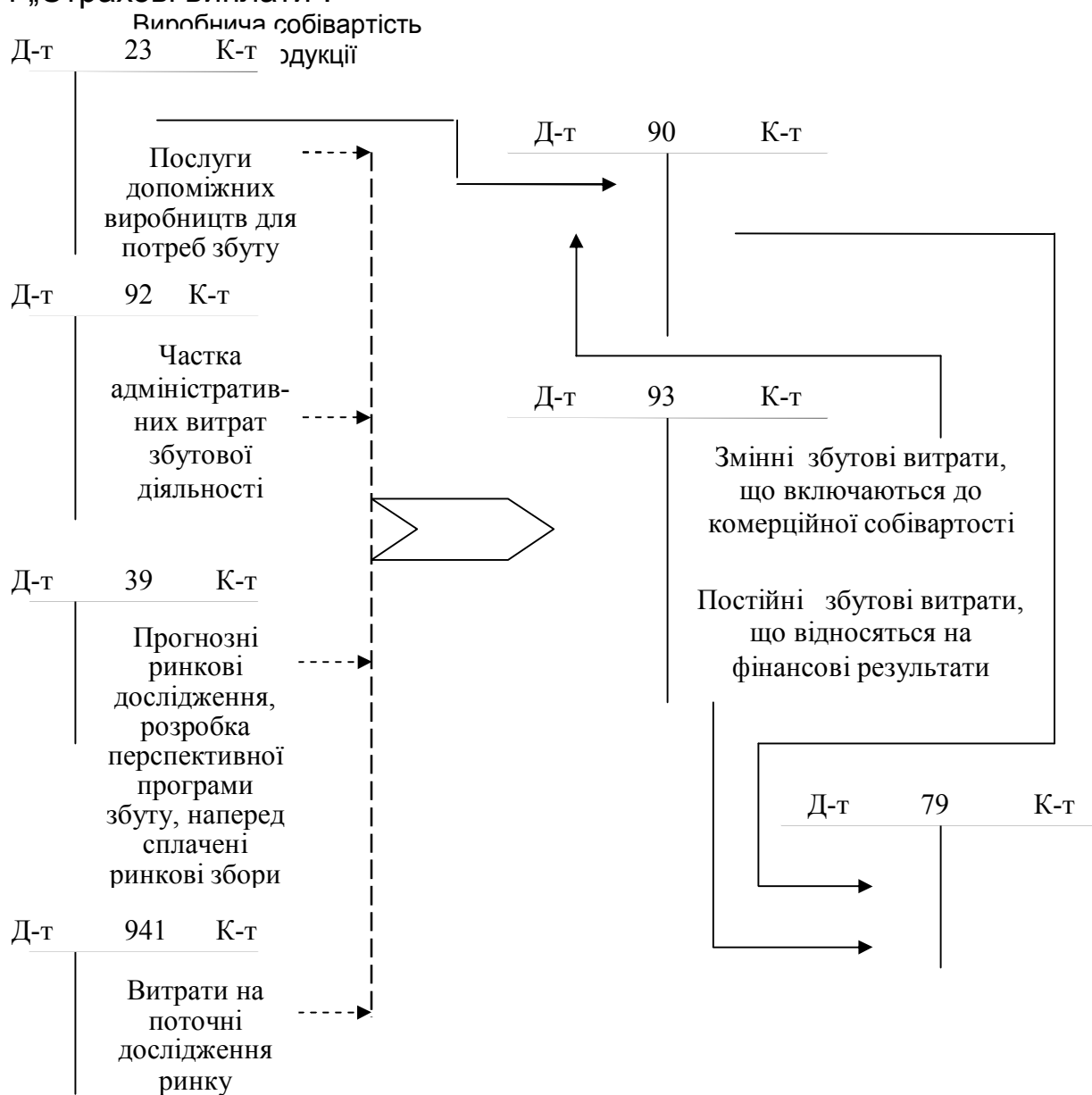

Рис. 1. Методика обліку витрат, що виникають в процесі збутової діяльності, для формування повної (комерційної) собівартості

Не зважаючи на назву, рахунок 90 відображає лише виробничу собівартість. Отже, комерційна (повна) собівартість повністю ігнорується законодавством. Тому комерційна (повна) собівартість потребує дослідження та виділення в окремий об'єкт обліку з подальшим відображенням в облікових регістрах і на бухгалтерських рахунках.

Враховуючи необхідність відображення в обліку показника комерційної собівартості запропоновано доповнити План рахунків враховуючи економічне значення відображуваних об'єктів обліку: рахунок 90 перейменувати із „Собівартість реалізації” на „Комерційна собівартість реалізації”; 93 „Витрати на збут” на „Маркетингові витрати”, оскільки збут є частиною маркетингового комплексу.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ «MEDOC» В ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

**Ткаченко Г.С. – магістр
Науковий керівник – к.е.н., доцент Руснак А.В.**

Сьогодні на ринку програмного забезпечення існує велика кількість бухгалтерських програмних продуктів різної потужності та вартості. На українських підприємствах надають перевагу все ж таки вітчизняним програмним продуктам, що більше відповідають умовам економіки та швидкій зміні законодавчих документів, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку. Одним з прогресивних напрямів вдосконалення організації обліку і управління є використання такої програми, як М.Е.Дос (мій електронний документ або м.е.док, медок) – це програмний комплекс для подання звітності в електронному вигляді, управління електронним документообігом та роботи з договорами підприємства.

Відповідно до досліджуваного питання покращення організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками для сільськогосподарських підприємств корисним у цій програмі є модуль «Договори», оскільки більша частина роботи підприємства з постачальниками та підрядниками заснована на договорах. Модуль «Договори» дозволяє створювати, імпортувати, укладати і обмінюватися договорами в електронному вигляді, що надасть можливість, не використовуючи додаткового програмного забезпечення, вести електронний документообіг з постачальниками та підрядниками згідно з чинним законодавством. Модуль «Виконання договорів» допоможе в будь-який момент часу контролювати, на якій стадії виконання знаходиться конкретний договір та отримати всю необхідну інформацію. Також в «MEDoc» реалізована можливість

накладення на договір електронно-цифрового підпису, що надає документу юридичного статусу, а це в свою чергу дозволить укладати договори в електронному вигляді без дублювання на папері, проте можливість роздрукування також наявна. У даному модулі ведеться архів усіх договорів, що значно скорочує час на пошук необхідного договору і дозволяє відмовитися від зберігання їх у паперовому вигляді.

Корисним у роботі при впровадженні цієї програми є можливість обміну електронними податковими накладними з контрагентами (постачальниками та підрядниками). В ній передбачена можливість прийому або відправлення податкових накладних, підписаних електронно-цифровим підписом (ЕЦП), що допомагає обмінюватися накладними з контрагентами без дублювання на паперовому носіїві. Ще однією корисною функцією, яка реалізована в програмі «MEDoc» є можливість відправляти документ контрагенту, не знаючи його електронної адреси. Для цього достатньо вказати у відповідному полі документу код ЄДРПОУ контрагента – і система через сервер документообігу (СДО) надішле йому документ, використовуючи так зване пряме з'єднання. В основу документообігу покладена схема, яку ми приводимо на рис. 1.

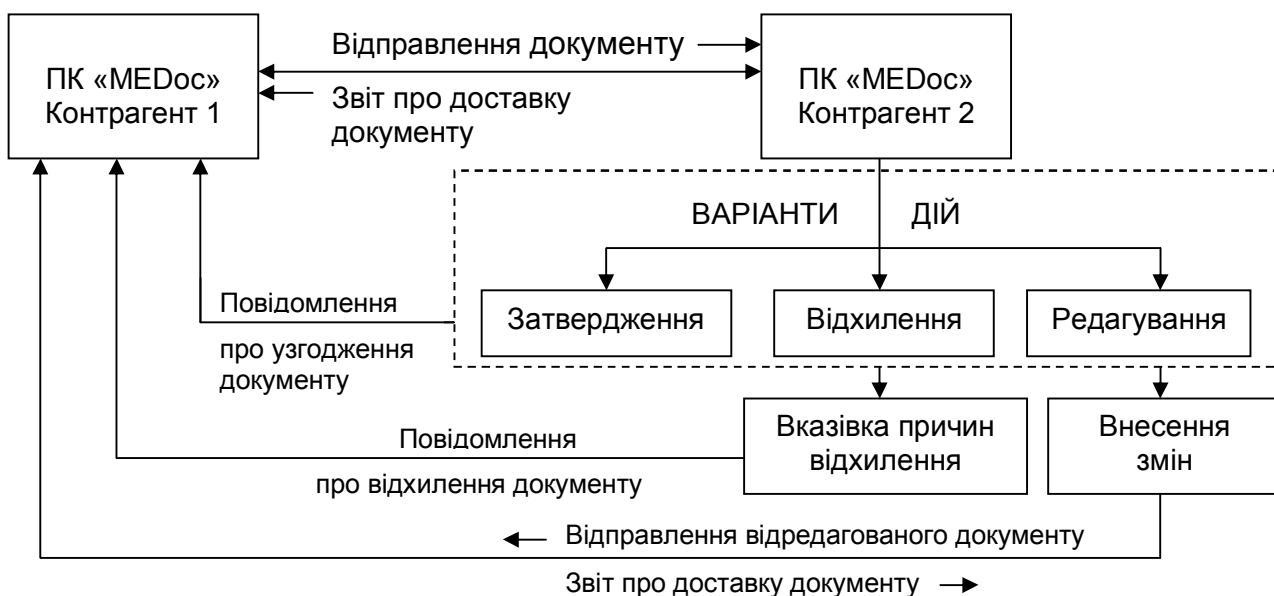

Рис. 1 Схема документообігу відправлення документа «без адреси» в системі «MEDoc»

Головна умова – обидва контрагенти являються користувачами програми «MEDoc». Дана вимога викликана самою можливістю здійснення документообігу. Весь процес складається з певної послідовності кроків: 1 крок: Контрагент 1 створює первинний документ в однойменному модулі; 2 крок: під час прийому документу Контрагентом 2 автоматично створюється та відправляється адресату звіт про доставку документа; 3 крок: отримавши електронний документ,

Контрагент 2 може його: затвердити, відхилити або відредагувати.

Отже, використання програмного комплексу «MEDoc» допоможе оптимізувати документообіг та організувати договірну дисципліну. Не менш важливим є і покращення роботи з податковими накладними, які у роботі з постачальниками та підрядниками викликають дуже багато труднощів. Полегшиться і процес складання фінансової звітності підприємства, що на сьогодні є досить важливим питанням, особливо з огляду на те, що державною податковою службою запроваджено обов'язкове подання звітності в електронному вигляді.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

**Філоніч О.В. – магістрант
Подаков Є.С. – к.е.н., доцент Херсонський ДАУ**

Сучасні реалії розвитку національної економіки вимагають підвищення ефективності виробничої структури, розвитку внутрішнього ринку та експортноорієнтованої діяльності, що має відбуватися у напрямі інформаційно-інноваційної конкурентоспроможності виробників аграрної сфери. Закріплення ринкових відносин в Україні вимагає перегляду поглядів на систему бухгалтерського обліку, його методологічні і організаційні процеси. За останній час у нашій країні спостерігалися істотні зміни в системі законодавства. Ці зміни докорінно торкнулися і системи оподаткування. Можна стверджувати, що в нашій країні відбувається податкова реформа. З 2011 року вступили в дію основні положення Податкового кодексу України. Відносно діяльності сільськогосподарських підприємств зміни в податковому законодавстві не можна вважати суттєвими, але тим не менш, вони впливають на діяльність та фінансові результати аграрних підприємств.

Одним з найвагоміших факторів, який впливає на формування облікової політики підприємства є система оподаткування. Президент України 2 грудня 2010 року підписав прийнятий Верховною Радою Податковий кодекс, основні положення якого вступають в дію в 2011 році. Податкова політика для сільськогосподарських товаровиробників є пільговою порівняно з чинною системою оподаткування в інших галузях в національній економіці України.

Згідно статей Податкового кодексу України об'єктом оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком є площа сільськогосподарських угідь, переданих у власність або наданих в користування сільськогосподарським товаровиробникам, у тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються риболовецькими господарствами. За умови передачі земельної ділянки в оренду, власник звільняється від сплати цього податку, оскільки платником є орендар. Ставки податку встановлено з одного гектара сільськогосподарських угідь у відсотках до їх грошової оцінки.

Крім запровадження фіксованого сільськогосподарського податку для

сільськогосподарських виробників, з метою зменшення податкового тягаря на сільськогосподарських товаровиробників запроваджено відповідно до Закону України «Про податок на додану вартість» (від 18 лютого 1999 року № 442 до статті 11 та від 13 червня 2000 року №1874) пільговий режим оподаткування податком на додану вартість. Перші зміни до Закону України «Про податок на додану вартість» надали право спрямовувати суму даного податку, яку повинні сплачувати до бюджету переробні підприємства за реалізоване молоко та м'ясопродукти, для виплат дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за поставлені на переробку молоко та худобу. Другі зміни до цього Закону надали пільги з ПДВ для сільськогосподарських підприємств щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) власного виробництва, виготовлену із власної сировини, за винятком операцій з продажу переробним підприємствам молока і худоби. Згідно з цим Законом кошти від нарахованого ПДВ залишаються в розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників і використовуються на придбання матеріально-технічних ресурсів виробничого призначення.

При цьому слід зауважити, що при заповненні Декларації по ПДВ такі підприємства повинні нараховувати та вказувати суми ПДВ (податкова декларація з ПДВ, затверджена наказом ДПА України під 30.05.97 р. № 166 (у редакції наказу ДПА України від 15.06.2005 р, № 213), стаття 209 Податкового кодексу України), але ці суми не перераховуються до бюджету, а акумулюються на спеціальному рахунку та залишаються у розпорядженні підприємства.

Результати запроваджені пільговим режимом оподаткування податком на додану вартість виявили негативні моменти щодо його застосування. Насамперед, негативним чинником є те, що у процесі нарахування та виплат пільг за рахунок ПДВ спостерігаються часті зловживання. Вони обумовлені непрозорістю застосування пільгового режиму оподаткування. Для сільськогосподарських підприємств часто залишалось взагалі невідомим те, що держава дотує виробників молока та м'яса тому, що вони отримують єдину ціну на молоко та худобу (часто сума дотації взагалі не включалася і в розрахунок такої ціни).

Особливість фіксованого сільськогосподарського податку полягає в тому, що по-перше, його рівень фіксується на певний час; по-друге, базою оподаткування виступає грошова оцінка сільськогосподарських земель і, по-третє, він заміняє 4 податки та збори - податок на прибуток підприємства, земельний податок, збір за спеціальне використання води, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності (у частині провадження торговельної діяльності).

Проте потрібно визнати, що науково-практична дискусія стосовно економічних вигід запровадження фіксованого податку для сільськогосподарських товаровиробників і економіки в цілому, що набула особливої гостроти під час його введення, триває і до нині. Десятирічний період існування фіксованого сільськогосподарського податку поряд з його очевидними перевагами дозволив виявити й суттєві вади: невідповідність системному підходу до побудови податкової системи, необґрунтований перерозподіл податкового навантаження серед товаровиробників, порушення прав членів

трудоу колективів на соціальний захист та пенсійне забезпечення. Зміни, що відбулися у механізмі справляння фіксованого сільськогосподарського податку, фактично повертають сільськогосподарську галузь на загальні умови оподаткування. Неухильне зростання з 2005 року рівня податкового навантаження досягнуло свого максимуму вже в 2010 році і за неврегульованого цінового механізму може виявитися непомірним для товаровиробників. Поряд з цим, особливості оподаткування суттєво впливають на формування облікової політики аграрного товаровиробника.

Отже, на сьогодні оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та його особливості залишається досить актуальним питанням, оскільки, від системи оподаткування залежить не лише поповнення державного бюджету, але і розвиток такої важливої галузі, як сільське господарство.

РОЗВИТОК РОЗРАХУНКІВ ЯК ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДНОСИН ОБМІНУ ДІЯЛЬНОСТІ

**Халкін А.С. магістрант
Науковий керівник - к.е.н., доцент Шепель І.В.**

Криза неплатежів, погіршення платоспроможності сільськогосподарського виробника, недостатнє залучення та використання можливих джерел фінансування не дозволяє подолати негаразди в економіці. Щоб налагодити стан економічних відносин, потрібно створити стійкий механізм розрахунків, який передбачає використання готівкових та безготівкових розрахунків.

Входження в ринок продиктоване інтересами людини, мета його створити соціально-орієнтовану економіку, повернути виробництво до запитів споживача. Йдеться про створення системи аграрної економіки з використанням різних форм власності, способів господарювання, організаційних форм управління, спільним рушійним механізмом яким повинен бути госпрозрахунок. Формується система господарських і комерційних відносин, в якій такі найважливіші напрями: внутрішньогосподарський розрахунок; взаємовідносини підприємств з державою (через систему податків, дотацій, пільг); госпрозрахункові, комерційні взаємовідносини підприємств.

Функції організації міжгалузевого госпрозрахунку аналогічні до функцій внутрішньогосподарського розрахунку – планування, договірне регулювання, облік, контроль і аналіз. Два види взаємовідносин підприємств в агропромисловому комплексі:

1) наскрізні економічні відносини – між партнерами по обміну діяльністю складаються послідовно, адекватно технологічній послідовності їхньої участі у виробництві кінцевого продукту. Наскрізні взаємовідносини підприємств складаються у сфері виробництва, заготівель, переробки й реалізації продукції.

2) суть підрядних економічних взаємовідносин в тому, що в госпрозрахунковій системі підприємств визначається центральна ланка (госпрозрахунковий центр).

В основі виникнення вільних ринкових взаємовідносин підприємств лежать передумови ринкової економіки: 1) максимальна свобода господарської діяльності підприємств. 2) повна відповідальність підприємств, працівників за результати економічної діяльності. 3) конкуренція підприємств товаровиробників; 4) вільне ціноутворення. 5) відмова держави від участі в управлінні господарською діяльністю підприємств. 6) охоплення ринковими відносинами більшості сфер суспільства при збереженні неринкового сектора в тих видах діяльності, які не можуть бути підпорядковані виключно комерційним інтересам. 7) відкритість економіки, її інтеграція в систему світових господарських зв'язків.

Господарські зв'язки - необхідна умова діяльності підприємств, так як вони забезпечують безперервність постачання, безперервність процесу виробництва і своєчасність відвантаження і реалізації продукції. Вивченням питання здійснення та налагодження розрахунків з постачальниками та підрядчиками за отримані цінності чи послуги та особливостей їх обліку присвячена наукова робота, з приводу доцільності цих зв'язків та застосування тієї чи іншої форми розрахунків.

Найбільша кількість проблемних питань щодо зобов'язань виникає при обліку розрахунків і перша з них: в чому ж полягає основне завдання обліку розрахункових операцій (табл. 1).

Таблиця 1

Мета розрахункових операцій та їх обліку у зарубіжній і вітчизняній практиці

Правові джерела	Мета розрахунків по угодах в економічних та правових виданнях
Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів	В міжнародних контрактах купівлі-продажу головною умовою є перехід права власності на товар від продавця до покупця
Розрахунки за документарними зовнішньоторговими угодами	Документарні форми розрахунків забезпечують обмін товаророзпорядчих документів (що дають право власності) на гроші
Міжнародні економічні відносини	Платіжний баланс охоплює всі операції, які пов'язані з юридичним переходом права власності на цінності від резидентів до нерезидентів
Бухгалтерські джерела	Мета відображення розрахункових операцій в бухгалтерському обліку
Основи фінансового обліку	Головним питанням обліку операцій по придбанню та продажу є перехід права власності
Принципи бухгалтерського обліку	Традиційно бухгалтерія дотримується правила, за яким господарська операція повинна бути зареєстрована на момент переходу права власності

На підставі узагальненої інформації можна зробити висновок, що основним завданням бухгалтерського обліку розрахункових операцій в ринкових умовах є перехід права власності на товар. Чітке визначення та облік останнього потрібні для виконання двох основних завдань

бухгалтерського обліку: виявлення фінансового результату та оцінки стану і обсягу майна підприємства. Вони виконуються завдяки правильному відображенню реалізації та надходження цінностей через ідентифікацію моменту здійснення операції, її вартості, структури цінностей .

УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ТА КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ЯК ФАКТОРАМИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

**Чепурна І.В. - магістр
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сакун А.Ж.**

Дебіторська і кредиторська заборгованість є природними складовими бухгалтерського балансу підприємства. Вони виникають у результаті неспівпадання дати появи зобов'язань з датою платежів за ними. На фінансовий стан підприємства впливають як розміри балансових залишків дебіторської і кредиторської заборгованості, так і період оборотності кожної з них.

В умовах існуючої кризи неплатежів в Україні безконтрольне зростання дебіторської і кредиторської заборгованості стає поширеним явищем. Розрахунки з дебіторами та кредиторами на вітчизняних підприємствах мають не зовсім позитивну характеристику, оскільки мають місце значні суми заборгованості та тривалі терміни її погашення. Одним з найбільш складних та суперечливих питань, які зумовлені проблемою неплатежів є постановка правильно організованого контролю дебіторської і кредиторської заборгованості, перш за все, повинна сприяти недопущенню прострочення термінів платежу і доведення заборгованості до стану безнадійної.

Динаміка й структура дебіторської й кредиторської заборгованості багато в чому залежить від проведення фінансового аналізу, поточного моніторингу якості розрахункових операцій і контролю виконання платіжної дисципліни.

Отримання платежів від дебіторів є одним з основних джерел надходження коштів на підприємство, тому виручка від продажу є єдиним засобом для погашення всіх видів кредиторської заборгованості. Надходження грошових коштів від продажу визначає можливості підприємства щодо погашення боргів кредиторам. Як правило, більша частина дебіторської заборгованості формується як борги покупців. Отже, переважання кредиторської заборгованості над дебіторською свідчить про те, що підприємства в майбутньому не зможуть погасити свою кредиторську заборгованість за рахунок дебіторської.

В такому випадку, підприємствам слід вжити заходів щодо

управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, яке передбачає:

- обґрунтування можливості виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості;
- визначення політики надання кредиту та інкасації для різних груп покупців (постачальниками) і видів продукції;
- аналіз і ранжування покупців (постачальників) у залежності від обсягів закупівель, історії кредитних відносин і запропонованих умов оплати;
- контроль розрахунків з дебіторами (кредиторами) за відстрочену або прострочену заборгованість та вивчення причин недотримання договірної дисципліни;
- своєчасне визначення прийомів прискорення боргів і зменшення безнадійних боргів;
- забезпечення умов продажу, що гарантують надходження грошових коштів;
- прогноз надходжень грошових коштів від дебіторів на основі коефіцієнтів інкасації .

Основними прийомами управління дебіторської та кредиторської заборгованості є:

- аналіз замовлень, оформлення розрахунків і встановлення характеру дебіторської та кредиторської заборгованості;
- ВС-аналіз у відношенні до дебіторів;
- аналіз заборгованості за видами продукції для визначення невігідних з точки зору інкасації товарів;
- оцінка реальної вартості існуючої дебіторської та кредиторської заборгованості;
- зменшення дебіторської заборгованості на суму безнадійних боргів;
- контроль за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості;
- визначенні конкретних розмірів знижок при достроковій оплаті;
- оцінка можливості факторингу – продажу дебіторської заборгованості .

Отже, комплексне впровадження запропонованих заходів економічного та організаційного характеру дасть змогу вирішити існуючі на підприємстві складнощі на шляху підвищення ефективності використання дебіторської та кредиторської заборгованості. При дотриманні дебіторами договірних термінів платежів у підприємства завжди будуть кошти для своєчасних розрахунків з кредиторами і постійно підприємство буде мати в своєму розпорядженні вільні кошти в обороті. Дослідження тенденцій, своєчасне виявлення причин протиріч і диспропорцій у формуванні дебіторської та кредиторської заборгованості дозволить з'ясувати підприємству власні можливості для запобігання погіршення фінансового стану.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Шавалда О.С.- магістр
Науковий керівник - к.е.н., доцент Шепель І.В.

Розвиток інформаційних технологій бухгалтерського обліку за останні роки йде все наростаючими темпами. Постійно покращуються якісні характеристики програм, які пропонуються на ринку інформаційних послуг, збільшується не лише їх потужність, але і функціональне наповнення. Однією із важливих умов ефективного управління господарюючим суб'єктом є грамотна організація бухгалтерського обліку, основне завдання якого полягає в забезпеченні керівництва підприємства інформацією для прийняття управлінських рішень. Сьогодні ефективне ведення бухгалтерського обліку важко уявити без застосування інформаційних технологій. Саме в умовах комп'ютеризації спрощуються облікові роботи, знижується їх трудомісткість, що в свою чергу підвищує як оперативність отримання необхідної інформації, так і її ефективність. Вважаємо, що оптимальним є підхід, за якого підприємство купує готовий програмний продукт та замовляє весь комплекс послуг з його налагодження. Крім того, обираючи для підприємства бухгалтерські програмні продукти необхідно дотримуватися вимог різних категорій користувачів: керівництва підприємства, бухгалтерів, спеціалістів з інформаційних систем (рис. 1).

Рис. 1. Специфічні вимоги до бухгалтерських комп'ютерних програм

Отже, різні категорії працівників на підприємстві мають свої вимоги до бухгалтерських програм, однак є вимоги які мають задовольняти інформаційні потреби одночасно всіх користувачів програмного продукту.

При виборі програми одним з головних питань є питання про розміри підприємства. Вибір програмного забезпечення бухгалтерського обліку, яке не відповідає розмірам підприємства, призведе до значних фінансових втрат. Специфічні критерії вибору програмного забезпечення КСБО для підприємств різного розміру наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Вимоги, що висувуються до КСБО за розміром підприємств

Підприємство	Основні критерії вибору програмного забезпечення КСБО
Мале	Уніфікована форма подання даних
	Єдине програмне середовище
	Вбудовані програмно-орієнтовані інструментальні засоби
	Функціонування в одноранговій мережі або в мережі персональних комп'ютерів з виділеним сервером
	Наявність сертифікованих для впровадження системи дилерів фірми-виробника програмного забезпечення у власному регіоні
	Можливість простого комплексування зі стандартним офісним програмним забезпеченням інших виробників
Середнє	Побудова системи у вигляді повного функціонального набору спеціалізованих за ділянками обліку програмних модулів
	Можливість розвитку функцій системи за рахунок професійних засобів розробки
	Функціонування в мережі персональних комп'ютерів з виділеним сервером в архітектурі клієнт-сервер
	Функції розмежування прав доступу користувачів до даних
	Можливість комплексування з програмним забезпеченням інших виробників
Велике	Побудова системи у вигляді з повним набором функцій
	Можливість розвитку функцій системи за рахунок професійних засобів розробки
	Можливість функціонування і в неоднорідних мережах, значна незалежність у виборі користувачів апаратних засобів, операційних систем і СУБД
	Розвинуті функції розмежування прав доступу до даних і авторизації дій, що виконуються користувачем
	Розмежування функцій бухгалтерського, оперативного-технічного і статистичного обліку; взаємодія з підсистемами планування, аналізу, техніко-економічної підготовки виробництва
	Можливість комплексування з програмним забезпеченням інших виробників, у тому числі із програмним забезпеченням власної розробки
Корпорація	Відповідність перерахованим вимогам по відношенню до окремих підприємств і самостійних підрозділів корпорації
	Розвинуті засоби реплікації даних віддалених підрозділів

Як вже зазначалося, одна із найважливіших ділянок обліку – облік фінансових результатів діяльності підприємства. Правильно організований облік доходів і фінансових результатів, за видами продукції, за видами діяльності, місцями виникнення, тощо дає різним користувачам достатньо інформації для прийняття управлінських рішень.

Облік фінансових результатів в комп'ютерних програмах, як правило, реалізований у складі компонентів, що автоматизують реалізацію та збут.

Нами, проведено дослідження комп'ютерних програм щодо їх можливості автоматизації реалізації та збуту за матеріалами періодичних видань щодо роботи з фінансовими результатами діяльності (табл. 2).

Таблиця 2

Види програм які є найбільш пристосовані до роботи на аграрних підприємствах (за можливості управління фінансовими результатами діяльності)

<i>Клас програм</i>	<i>Прикладні програми</i>	<i>Базові аспекти вибору запропонованих програм</i>
Універсальні бухгалтерські програми і програми	“Базовая настройка. Алеф 4.0”, “КомТех-Windows”, “Турбо Бухгалтер 6.7”, “Бэст-ПРО”, “БЭСТ-ОФИС”, “ЛокОФФИС”	“ЛокОФФИС” – в розрізі оперативного управління реалізована можливість розрахунку доходності по замовленню клієнта
Універсальні програми і модулі	“Флагман: Сбыт и торговля”, “Фрегат-Склад”, “ЛокОФФИС”, “ABACUS Professional – программный комплекс бухгалтерского учета”	В програмах реалізовані алгоритми розрахунку визначення доходів та фінансових результатів діяльності
Програми для галузевого обліку	“Фрегат-Производство”, Корпоративная информационная система “Никос-Холдинг”	Програми адаптовані до використання на підприємствах молокопереробної промисловості
Корпоративні інформаційні системи	Інтегрована система “ЛокОФФИС”, “ABACUS Financial – система управління підприємством (холдингом)”, програмний комплекс “Домино”, “АКСАПТА”, “Флагман 5.5”	“АКСАПТА” – “ERP – рішення року” – 2001 в Західній Європі на ній працюють 50 підприємств Росії і більше 1500 фірм в світі
Фінансово-аналітичні програми	Програма “ИНЭК-АДП” (Аналіз виробничо-фінансової діяльності)	Здійснює факторний аналіз прибутку та комплексну оцінку фінансового стану підприємства
Комплексні системи автоматизації управління	“Галактика”, “Флагман”, “Парус 8 onOracle”, Scala, Platinum, “Галактика”, БОСС, “Эталон”, SymixSyteLine, J.D.Edwards, MFG Pro	“Галактика”, “Флагман”, “Парус 8 onOracle” є переможцями в конкурсі “Бизнес-Софт’2001”

МІСЦЕ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Швець Н.В. - магістрант

Науковий керівник: д.е.н., професор Мармуль Л.О.

Розрахунки між підприємствами і організаціями – це одна з необхідних складових розширеного відтворення. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перехід його з товарної форми в грошову, і навпаки. Розрахунки ґрунтуються на економічній базі кругообігу коштів в процесі виробництва і є суспільним визнанням того, що підприємство – виробник тієї чи іншої продукції – виконало свої виробничі зобов'язання і поставлені цілі.

В бухгалтерському обліку зобов'язання характеризуються як оформлені договором цивільно-правові відносини, в силу яких одна сторона зобов'язана здійснити на користь іншої сторони певні дії або утриматись від певних дій, та як сума коштів, яка повинна бути сплачена на певну дату в майбутньому, або існуючі (завдяки минулим операціям чи подіям) зобов'язання підприємства щодо передачі певних активів чи надання послуг іншому підприємству у майбутньому. Зобов'язання існує тільки тоді, коли йому відповідає нормативно-правовий документ.

Кредиторська заборгованість – це сума, яку повинно сплатити підприємство (організація) в установлений термін юридичним або фізичним особам (кредиторам) внаслідок отримання ним коштів в грошовій або інших формах. Економічна сутність кредиторської заборгованості полягає в тому, що це не тільки частина майна підприємства, як правило кошти, але і товарно-матеріальні цінності, наприклад у зобов'язаннях по товарному кредиті.

Як правова категорія кредиторська заборгованість - особлива частина майна підприємства, що є предметом обов'язкових правовідносин між ним і його кредиторами. Підприємство володіє і користується кредиторською заборгованістю, але водночас воно зобов'язане повернути чи сплатити дану частину майна кредиторам, що мають права вимоги на неї.

Визначено, що економічній сутності кредиторської заборгованості притаманні наступні ознаки:

- примусовий характер економічних відносин,
- риса заміщення оборотних засобів підприємства,
- має властивість «виштовхувати» з господарського обігу банківський кредит,
- відрізняється швидкістю розповсюдження від підприємства до підприємства по ланцюгу взаємопов'язаних платежів, що викликає необхідність заліків взаємних вимог,

- може трансформувати безготівкові розрахунки, зокрема, змінювати способи платежів.

Об'єктами бухгалтерського обліку є окремі види кредиторської заборгованості. Особливо виділяються в обліку зобов'язання перед постачальниками, не оплачені в строк, які свідчать про порушення підприємством розрахункової (платіжної) дисципліни.

На сьогоднішній день існує чимало підприємств, діяльність яких можлива тільки завдяки зобов'язанням за розрахунками з постачальниками. Тобто практично не маючи власного капіталу, підприємство бере в кредит товар (тобто під реалізацію) і отримує значні прибутки не ризикуючи при цьому власним капіталом. Зобов'язання підприємства по розрахунках з постачальниками та підрядниками займають важливе місце в системі управління діяльністю підприємства. Це аргументується тим, що приймаючи управлінські рішення щодо тактичних чи стратегічних планів підприємства, керівник в першу чергу робить аналіз чи перевірку фінансової звітності, а особливо зобов'язань підприємства, що дає змогу визначити його фінансову стійкість, незалежність та в кінцевому результаті прибутковість.

Зобов'язання підприємства по розрахунках з постачальниками та підрядниками – це короткострокові зобов'язання, що виникають при постачанні продукції чи наданні послуг. Дані зобов'язання повинні погашатися згідно договорів про купівлю-продаж товарів, що укладаються з постачальниками чи підрядниками.

Бухгалтерський облік розрахунків з контрагентами є важливою складовою частиною бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємства в цілому. Від того, наскільки правильно відображаються в обліку заборгованість і результати від проведення розрахункових операцій залежить не тільки діяльність підприємства, але і його фінансове становище, рівень платоспроможності і ліквідності.

Аналіз кредиторської заборгованості підприємства проводиться на основі використання його фінансової звітності. Для того щоб співвіднести динаміку величини кредиторської заборгованості зі змінами масштабів діяльності підприємства, при розрахунку ряду коефіцієнтів оборотності кредиторської заборгованості використовуються показники фінансових результатів.

Отже, важливість аналізу і управління кредиторською заборгованістю обумовлюється її значною часткою в поточних пасивах підприємства, її зміни помітно позначаються на динаміку показників його платоспроможності і ліквідності. Поточне фінансове благополуччя підприємства значною мірою залежить від того, наскільки вчасно воно відповідає по своїх зобов'язаннях.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

**Яровой О.О. – магістр
Подаков Є.С. - к.е.н., доцент Херсонський ДАУ**

Виконання основних завдань бухгалтерського обліку грошових коштів сприяє забезпеченню одержання достовірної, точної, своєчасної інформації про рух грошових коштів. Дослідження руху грошових коштів згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку №4 “Звіт про рух грошових коштів” дає можливість спостерігати рух грошових коштів у розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Для ефективного використання наявних коштів підприємству потрібно правильно організувати їх облік, тому обов’язковим є виконання завдань бухгалтерського обліку грошових коштів. Грошові кошти є головною складовою всіх фінансових операцій підприємства. Вони беруть участь в забезпеченні всіх видів господарської діяльності, зокрема, фінансових операцій. Внаслідок кругообігу господарських засобів між підприємствами виникають відносини, які називаються розрахунками. Розрахунки можуть здійснюватися в готівковій та безготівковій формі, а безготівкові розрахунки поділяються на товарні та нетоварні. Грошові обороти, як готівкові так і безготівкові органічно пов’язані між собою і переходять з однієї форми в іншу. В ринкових умовах не можна розпочати господарську діяльність без наявності грошових коштів та без їх постійного поповнення. Грошові кошти забезпечують проведення поточних операцій. В діяльності підприємства, а особливо аграрного, між вхідними та вихідними грошовими потоками завжди є тимчасовий розрив, тому підприємство тримає вільні грошові кошти на поточному рахунку. Крім того, в зв’язку з непередбачуваністю господарських витрат, вони необхідні для виконання непередбачених платежів.

Як свідчить практика, власника підприємства постійно цікавить не стільки відповідність бухгалтерського обліку прийнятим стандартам, скільки законність і обґрунтованість витрачання коштів. Отже, тут не можна обійтися без аудиту. Аудит грошових коштів передбачає перевірку операцій підприємства, пов’язаних з обігом готівки, рухом коштів на рахунках в банку в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності, правильності їх проведення відповідно з чинним законодавством. Стосовно документообігу в обліку грошових коштів, то первинними документами, що засвідчують факти здійснення господарських операцій є прибуткові та видаткові касові ордера, платіжні відомості, платіжні доручення, чеки, квитанції тощо.

Позитивними моментами в організації обліку грошових коштів на підприємстві є комп’ютеризація обліку. Така форма організації обліку дає можливість поєднувати професійні якості і функції працівника з

інтелектуальними можливостями комп'ютерів та програмного забезпечення. Як свідчать результати проведеного аналізу, досліджуване підприємство для організації бухгалтерського обліку практично не використовує засоби автоматизації. Але, за результатами діяльності більшості підприємств, використання автоматизованої форми обліку дає певні переваги. Так, значно підвищується своєчасність і точність обробки облікової інформації, формування первинних та звітних документів. Крім цього, згідно діючого законодавства, певні форми обов'язкової податкової та фінансової звітності можуть надаватися в державні установи в електронному вигляді та через електронні соціальні мережі. Виходячи з зазначеного, керівництву підприємств можна рекомендувати перехід до автоматизованої форми бухгалтерського обліку. Відносно автоматизації обліку грошових коштів, зокрема, можливе використання систем «Клієнт-Банк», що значно прискорює рух грошових коштів на банківських рахунках підприємства та контроль за їх наявністю. Для автоматизації обліку грошових коштів на підприємстві можливе використання програмних продуктів корпорації «Парус – Підприємство», «1С:Бухгалтерія».

Особлива увага при обліку грошових коштів повинна приділятися питанням їх готівкового обігу. Тобто чітке дотримання ліміту каси та обмеженої суми розрахунку готівкою між підприємствами за один день (10000 грн.). Правильна організація контролю грошових коштів забезпечує дотримання касової дисципліни і раціональне використання коштів за призначенням. Для цього використовують як внутрішній аудит, так і зовнішній. Згідно діючого законодавства, інвентаризацію грошових коштів необхідно проводити не рідше одного разу на календарний квартал. Керівництву підприємства необхідно певну увагу приділяти складу інвентаризаційних комісій та результатам проведення інвентаризацій каси.

В своїй діяльності сільськогосподарські підприємства повинні віддавати перевагу розрахункам у безготівковій формі. Безготівкові розрахунки сприяють зменшенню державного готівкового обігу, що в свою чергу зміцнює національну грошову одиницю – гривню. Касиру необхідно дотримуватись всіх пунктів постанови Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. №637 “Положення про ведення операцій у національній валюті в Україні”. Велика увага повинна приділятися внутрішньому контролю за грошовими коштами. Від правильної організації контролю залежить насамперед чітка організація обліку грошових коштів в господарстві. Враховуючи низьку ефективність роботи інвентаризаційних комісій підприємств, формалізм і в більшості випадках їх бездіяльність, доцільно на нашу думку, на основі узагальненого зарубіжного досвіду в експериментальному порядку заснувати внутрішню аудиторську службу або передбачити посаду аудитора підприємства.